

Ciutats Constructores de Pau

INDEX

El projecte i les entitats participants	3
Altres municipis i institucions participants	4
La cultura de pau	5
Els i les activistes per la pau participants	7
Chema Caballero	8
Menors en conflictes armats: orfes d'instruments internacionals que garanteixin la seva protecció? Óscar Mateos	10
Les dones i els conflictes armats. Maria Vilellas	11
Caddy Adzuba	12
Issa Amro	14
Mitjans de comunicació i creació de la figura de l'enemic. Tica Font	16
Quina desgràcia l'objectivitat! Posició, risc i estratègia en periodisme. Xavier Giró	17
Meir Margalit	18
Txema Urkijo	20
Diego Quiroga Bonilla	22
El treball pel desarmament i el control d'armes, una contribució efectiva a la pau. Jordi Armadans	24
L'objecció de consciència. Pepe Beunza	25
Recursos	28

Editat per:

Ciutats Constructores de Pau

Coordinació de l'edició:

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat amb la participació de l'Institut de Drets Humans de Catalunya.

Agraïm a l'Escola de Cultura de Pau el seu treball per l'ús d'alguns continguts dels seus documents i estudis.

Agraïm als autors i autores dels articles que s'inclouen en aquesta publicació.

El Projecte i les entitats participants

Ciutats Constructores de Pau és un projecte conjunt entre l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat, la Comissió Catalana d'Ajuda als Refugiats i l'Institut de Drets Humans de Catalunya, amb la participació d'altres municipis catalans i d'altres institucions i entitats, que vol donar a conèixer la feina dels activistes per la pau, i ajudar a conscienciar la ciutadania de les ciutats participants sobre la necessitat d'integrar la defensa de la pau en la nostra tasca quotidiana.

Es tracta d'organitzar l'estada a Catalunya d'un grup de sis activistes per la pau durant un període de dotze dies per organitzar un seguit d'activitats de diferent naturalesa: xerrades, trobades, reunions institucionals, visites a escoles, etc., que serviran per donar a conèixer la seva tasca i la importància de donar-los suport.

+ informació: ciutatsconstructoresdepau.wordpress.com

Objectiu general:

- Millorar el coneixement, la promoció i la defensa de la pau entre la ciutadania de les ciutats participants.

Objectius específics:

- Donar a conèixer la tasca de diferents activistes per la pau, ajudant, d'aquesta manera, al seu treball.
- Donar visibilitat a la feina dels municipis participants com a ciutats constructores de pau.
- Ajudar a l'intercanvi d'experiències entre activistes per la pau de diferents llocs del món, i identificar les similituds i diferències en la seva feina.
- Donar a conèixer les arrels, la situació i els efectes dels conflictes que es viuen en els llocs de procedència dels activistes per la pau.
- Buscar les interrelacions entre els drets humans i la pau, i en concret aprofundir sobre el dret humà a la pau.

Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat (CCAR)

Els objectius de la CCAR són la defensa del dret d'asil i els drets de les persones refugiades, així com assumir la defensa dels drets de les persones immigrants, alhora que treballen per afavorir els processos d'integració social de les persones refugiades i immigrants a Catalunya. Per assolir aquests objectius compten amb diferents programes que pretenen respondre d'una manera global i integral a les dificultats derivades del fet migratori, a les quals han de fer front els refugiats i els immigrants. Aquesta tasca es desenvolupa mitjançant dues grans línies d'intervenció, igual d'important una que l'altra, i interrelacionades:

- Atenció a les persones refugiades i immigrants amb els programes socials, jurídics i ocupacionals.
- Defensa dels drets de les persones refugiades i immigrants mitjançant la incidència política i social i la participació.

+ informació: www.ccar.cat

L'Institut de Drets Humans de Catalunya

L'Institut de Drets Humans de Catalunya (IDHC) va néixer fa més de trenta anys a Barcelona al voltant d'un grup de persones amb un clar sentit reivindicatiu i de lluita pel progrés de les llibertats i de la democràcia al món, de crida a la conjunció d'esforços individuals i col·lectius d'institucions públiques i privades, i a favor de l'expansió dels drets polítics, econòmics, socials i culturals per a totes les persones.

La finalitat de l'Institut de Drets Humans de Catalunya és l'estudi, la investigació, la divulgació, l'ensenyament i la promoció dels drets humans, des d'una perspectiva interdisciplinària, amb l'objectiu, entre d'altres, de millorar la cooperació amb les persones, els pobles i els països en desenvolupament.

Específicament, l'Institut de Drets Humans de Catalunya ha participat en activitats directament vinculades amb la temàtica d'aquest projecte amb el programa "Conflictes oblidats" que, des de 2006 fins a 2011, ha donat a conèixer la realitat que es viu en diferents regions del món, per promoure un major coneixement i més conscienciació de la ciutadania sobre aquests conflictes i les seves conseqüències. Des de la perspectiva dels drets humans i del dret internacional se'n van donar a conèixer les causes profundes i es va aportar una visió constructiva per permetre avançar en el camí cap a una solució pacífica. A més, des de la línia estratègica de formació i recerca, s'ha buscat aprofundir sobre les relacions entre el gaudi dels drets humans i la pau.

+ informació: www.idhc.org

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

Sant Boi de Llobregat i la construcció de la pau

La incorporació de la pau com a àmbit específic de treball a Sant Boi està molt vinculada al desenvolupament de l'àmbit de cooperació i solidaritat de l'Ajuntament i neix del compromís expressat amb l'adhesió a la campanya de la Fundació per la Pau en què l'Ajuntament es declara per la pau (2001), i posteriorment s'adhereix a la Marxa Catalana de Cultura de Pau, l'any 2003. Les actuacions en matèria de pau a Sant Boi es vertebren en tres línies principals d'actuació:

- la col·laboració en projectes de cooperació i/o acció d'emergència, com va ser la compra d'un autobús escolar a Yanoun, Cisjordània, Palestina, l'any 2004;
- les activitats d'educació per la pau: activitats al voltant del Dia Escolar de la No Violència i la Pau; programa d'activitats del Dia Internacional de la Pau des de l'any 2007; les activitats d'educació per la pau que s'ofereixen cada any a centres de primària i secundària...
- i la incidència política amb mocions, pronunciaments o campanyes adhoc (moció de suport al procés de pau al Sàhara Occidental (2005); diverses mocions sobre la pau a l'Orient Mitjà; moció de suport a la Ruta Pacífica de Mujeres de Colòmbia (2007)...) o la participació com a membre de l'associació Majors for Peace des de l'any 2011.

+ informació: www.santboi.cat - www.barrejant.cat

Altres municipis i institucions participants

Aquest projecte compta amb la participació d'altres ajuntaments i institucions que, des del seu àmbit d'actuació, treballen la Cultura de Pau:

Santa Coloma de Gramenet	www.gramenet.cat
El Prat de Llobregat	www.elprat.cat
Sant Vicenç dels Horts	www.svh.cat
Castelldefels	www.castelldefels.cat
Viladecans	www.viladecans.cat
Gavà	www.gavaciutat.cat
Sant Cugat del Vallès	www.santcugat.cat
Barberà del Vallès	www.bdv.es
Granollers	www.granollers.cat
Molins de Rei	www.molinsderei.cat
Esplugues de Llobregat	www.esplugues.cat
Terrassa	www.terrassa.cat
Diputació de Barcelona	www.diba.cat
Fons Català de Cooperació al Desenvolupament	www.fonscatala.org
Transports Metropolitans de Barcelona	www.tmb.cat
Institut Català Internacional per la Pau	www.icip.cat
Fòrum de Síndics i Defensors Locals	www.forumsd.cat
Casa Amèrica de Catalunya	www.americat.cat

La Cultura de Pau

La Cultura de Pau és “un conjunt de valors, actituds i comportaments que reflecteixen el respecte a la vida, a l'ésser humà i a la seva dignitat, i que posen en primer pla els drets humans, el rebuig a la violència en totes les seves formes i l'adhesió als principis de llibertat, justícia, solidaritat i tolerància, així com la comprensió entre els pobles, els col·lectius i les persones”, com diu la Fundació Cultura de Paz. Cal afegir els principis de dignitat i igualtat, dos dels principis bàsics dels drets humans.

La Cultura de pau és una aproximació en positiu a valors, actituds, comportaments i institucions contraposats a la cultura de la guerra i de la violència.

“Les guerres neixen en la ment dels homes. És en la ment dels homes on cal bastir els baluards de la pau”.

Preàmbul de la Constitució de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura. 16 de novembre de 1945

D'acord amb aquesta concepció de la cultura de pau, l'Assemblea General de les Nacions Unides –gairebé tots els estats del món, doncs– va adoptar, el 1999, una declaració, acompanyada d'un pla d'acció per promoure la cultura de pau com a acció prioritària durant el decenni 2001-2010. El pla d'acció defineix vuit àmbits d'acció, d'acord amb la concepció de cultura de pau esmentada:

- Cultura de pau a través de l'educació,
- Desenvolupament econòmic i social sostenible,
- Respecte de tots els drets humans,
- Igualtat entre home i dona,
- Participació democràtica,
- Comprensió, tolerància i solidaritat,
- Comunicació participativa i lliure circulació d'informació i coneixements,
- Desarmament.

Per marcar l'inici d'aquest decenni també es va obrir a signatures un manifest perquè les persones i les institucions s'hi adherissin:

MANIFEST 2000

Em comprometo en la meua vida quotidiana, en la meua família, en la meua feina, en la meua comunitat, el meu país i la meua regió a:

1. Respectar la vida i la dignitat de cada persona, sense discriminació ni prejudicis.
2. Practicar la no-violència activa, i rebutjar la violència en totes les seves formes: física, sexual, psicològica, econòmica i social, en particular envers els més dèbils i vulnerables, com els infants i els adolescents.
3. Compartir el meu temps i els meus recursos materials, i cultivar la generositat amb l'objectiu d'acabar amb l'exclusió, la injustícia i l'opressió política i econòmica.
4. Defensar la llibertat d'expressió i la diversitat cultural i privilegiar sempre l'escolta i el diàleg, sense cedir al fanatisme, ni a la maledicència i el rebuig del pròxim.
5. Promoure un consum responsable i un model de desenvolupament que tingui en compte la importància de totes les formes de vida i l'equilibri dels recursos naturals del planeta.
6. Contribuir al desenvolupament de la meua comunitat i propiciar la plena participació de les dones i el respecte dels principis democràtics, amb la finalitat de crear junts noves formes de solidaritat.

A hores d'ara, més de setanta-cinc milions de persones o institucions han signat el manifest 2000. Entre les institucions signatàries també hi ha municipis.

Els ajuntaments han manifestat més d'una vegada la necessitat de construir la cultura de pau. Així queda recollit, per exemple, al document final de la Conferència de La Haia de juny del 2008, on l'associació de Ciutats i Governos Locals Units (CGLU) es compromet a fomentar “el desenvolupament de les iniciatives dels governs locals per promoure una cultura de pau dintre dels seus municipis”, entenent que la cultura de pau s'ha d'impulsar tant en el si de la pròpia comunitat, com fora.

A més de no cooperar amb la violència, els municipis poden emprendre iniciatives constructives i fer actuacions en favor de la pau. L'espai simbòlic de la ciutat així com la seva administració, l'Ajuntament, han de dur a terme pràctiques coherents amb la pau. S'entén per construcció de pau (*peacebuilding*) el conjunt de mesures, plantejaments i etapes necessàries encaminades a transformar els conflictes violents en relacions més pacífiques i sostenibles.

DECLARACIÓ INSTITUCIONAL DE LES CIUTATS CONSTRUCTORES DE PAU

(acordada per les entitats municipals, institucions i entitats participants en el projecte Ciutats Constructores de Pau al setembre de 2014)

L'any 1984, l'Assemblea General de les Nacions Unides va establir que "tots els pobles tenen dret a la pau" i que els Estats tenen l'obligació de protegir-lo i fomentar-lo mitjançant polítiques orientades "a l'eliminació de l'amenaça de la guerra, especialment la guerra nuclear, a la renúncia de l'ús de la força en les relacions internacionals i a l'arranjament de les controvèrsies internacionals per mitjans pacífics"

La societat civil organitzada, mitjançant la Declaració de Drets Humans Emergents de 2007 va afirmar que "tots els éssers humans i els pobles en què s'integren tenen dret a que la vida humana quedi garantida per un sistema social en què els valors de pau i solidaritat siguin essencials i en què els conflictes es resolguin mitjançant el diàleg i altres formes d'acció social pacífiques"

El juny de 2010 el Consell de Drets Humans de l'ONU va destacar "la important tasca que realitzen les organitzacions de la societat civil per a promoure el dret dels pobles a la pau i per codificar aquest dret" i després de refermar que "els pobles del nostre planeta tenen un dret sagrat a la pau", la materialització del qual "constitueix un deure fonamental de tot Estat", va demanar al seu consell assessor que preparés "un projecte de declaració sobre el dret dels pobles a la pau".

La implicació de les ciutats catalanes en la defensa i promoció de la pau té un llarga trajectòria. Els municipis han desenvolupat programes de promoció de pau i solidaritat des del convenciment que, com a administració més propera a la ciutadania, tenen un paper clau en el foment de la cohesió social, la promoció del diàleg i la solució pacífica dels conflictes, la convivència ciutadana i el respecte als drets humans. Així mateix, els programes de sensibilització i educació per la pau que es duen a terme són una eina de primer ordre per al foment de la pau, la justícia, la igualtat i la equitat.

Actualment, el procés mundial de construcció de pau es desenvolupa en un context de guerres convencionals i d'accions d'agressió vers les poblacions, on prevalen els fonamentalismes, les polítiques d'exclusió social i les idees d'extermini dels que es consideren enemics. És per això que els municipis participants en aquest projecte volen redoblar els seus esforços per sensibilitzar les seves poblacions sobre aquest tema i donar a conèixer les experiències dels activistes per la pau per a la prevenció de conflictes, els acords de pau i el manteniment d'una pau duradora.

En aquest context:

1. Afirmem el nostre compromís amb la pau mundial i amb la solució pacífica de les controvèrsies, tot rebutjant qualsevol ús de la força armada que no sigui en exercici de la legítima defensa.
2. Manifestem el nostre compromís amb els constructors de pau: persones i entitats de la societat civil que treballen per assolir un món més just i equitatiu, com a forma de prevenció de conflictes latents; o que ho fan com a mediadors i facilitadors entre les parts en un conflicte obert, sigui nacional o internacional.
3. Ens comprometem a fer de la cultura de pau una eina per a promoure polítiques públiques que facin de les nostres ciutats espais de llibertat, convivència i de cohesió social.
4. Instem al Govern de la Generalitat i al Govern de l'Estat a establir polítiques públiques de suport a la pau, i en particular a les persones i entitats constructors de pau, a escala nacional i internacional.
5. Instem a totes les administracions competents a crear un entorn propici perquè els constructors de pau puguin treballar lliures d'obstacles i d'inseguretat.
6. Donem suport al Consell de Drets Humans de les Nacions Unides en la seva tasca de codificació i divulgació del dret humà a viure en pau i instem al Govern de la Generalitat i al Govern de l'Estat a no donar suport polític, econòmic o de qualsevol altre tipus a tot govern que estigui infringint el principi de prohibició de l'ús de la força armada.

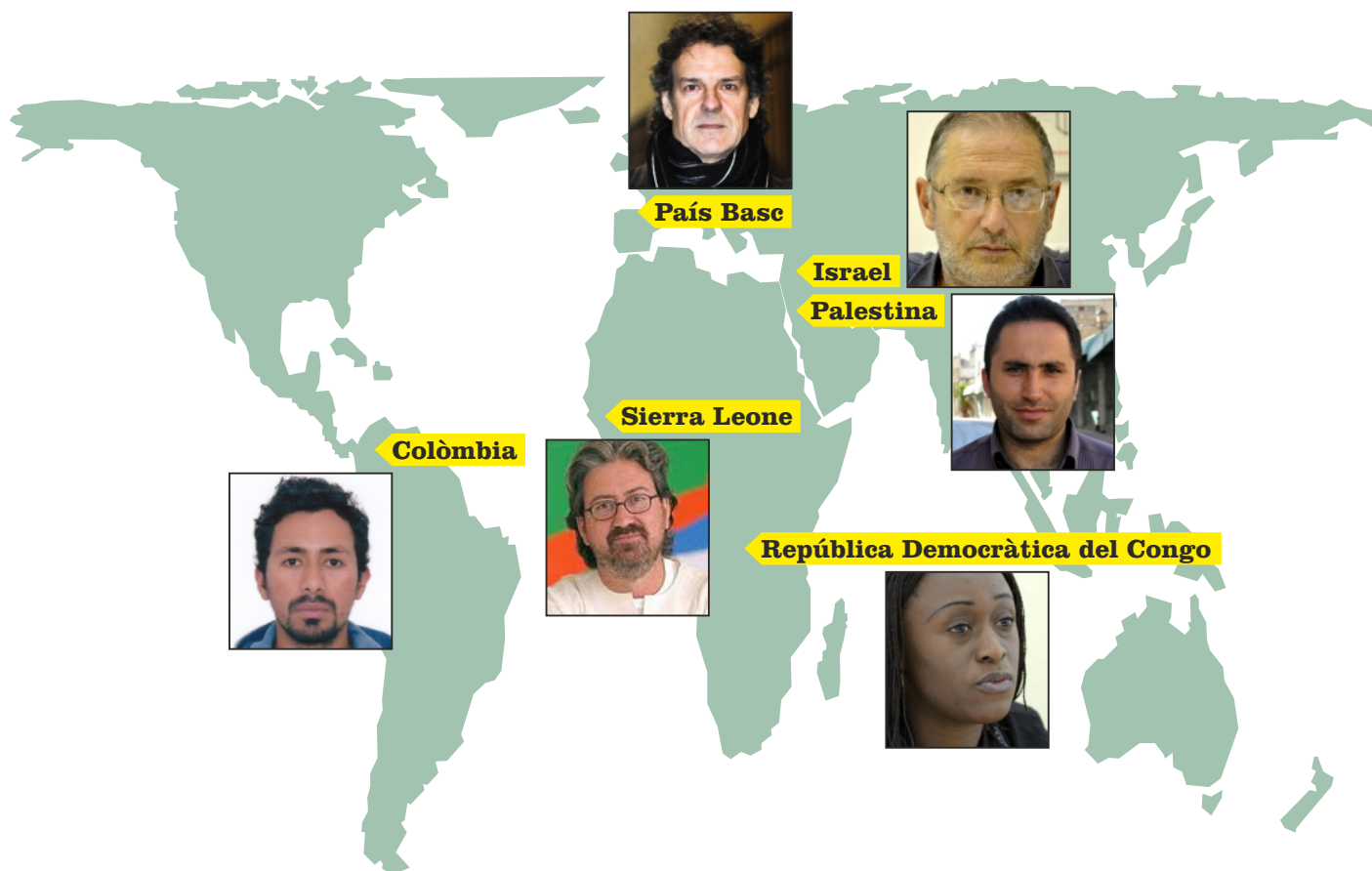

Els i les Activistes per la Pau participants

La construcció de la pau no és un procés autònom que vagi en paral·lel a la dinàmica de la societat en el seu conjunt. Ben al contrari, es dona a l'interior de les societats; en les seves relacions i entorn; en els seus conflictes i en el context de les seves fortaleses i les seves mancances. La pau es construeix a partir de cada persona, de les seves relacions amb organitzacions i institucions on s'organitzen, ja sigui en l'àmbit local, regional, nacional i internacional.

Els i les activistes per la pau són persones que, de manera individual o col·lectiva, estableixen una força en favor del canvi i la reconciliació, i defineixen una sèrie de qüestions relacionades entre si, com els conflictes i els drets humans. Aquestes persones, de manera dinàmica, treballen en la defensa i pràctica dels drets fonamentals de l'ésser humà; investiguen les arrels dels conflictes, gesten i proposen solucions; planifiquen, creen i cooperen amb estratègies que permeten construir i educar pel que fa a les conductes individuals i col·lectives, que enforteixin els valors primordials de la dignitat humana, la igualtat, la veritat, la justícia i la pau.

Sovint es diu que les persones i els grups que -des de l'acadèmia, les institucions o els moviments socials-, malden per construir la pau, són utòpics. I certament ho són, però en un sentit precís: sovint busquen allò que encara no existeix plenament en cap lloc (com expressa l'etimologia del mot), però mai no són quimèrics, cercadors de l'impossible. Allò que es busca és possible i probable, amb graus de probabilitat diferent. Altres cops es diu que les campanyes i demandes d'aquestes persones i grups són radicals, amb alguna connotació de retret. I, sí, són radicals, però en un sentit diferent i precís del terme: són radicals perquè volen anar, en l'anàlisi i en la intervenció, a les arrels de les coses. Altrament dit, no es poden conformar a tractar únicament els símptomes, allò urgent, cal estudiar i tractar les raons de fons, l'etiologia. Com va dir molt agudament John Paul Lederach, tot debatent amb William Zartman sobre si es pot negociar o no per resoldre un conflicte abans que les condicions siguin madures per a l'èxit, mai no hi haurà res per recollir als camps si prèviament no els prepares, els conrees i hi poses llavors.

Chema Caballero

Exmissioner xaverià nascut a Castuera (Badajoz). Llicenciat en Dret per la Universitat Autònoma de Madrid, 1984. Llicenciat en Estudis Eclesiàstics per la Universitat Pontifícia Salamanca (*Baccalaureatus in Teologia*) 1995. Màster en Ciències Socials per The Long Island University, Nova York, 1998. Ordenat sacerdot el 1995, al juny del 2011 decideix trencar la seva relació amb els Missioners Xaverians i deixa d'exercir el sacerdoci.

Arriba a Sierra Leone el 1992, on va realitzar treballs de promoció de justícia i pau i drets humans. Al 1999 assumeix la direcció del programa de rehabilitació de menors soldats dels Missioners Xaverians a Sierra Leone, i obre el centre de St. Michael a Lakka, a pocs quilòmetres de Freetown. El centre va romandre obert fins a l'abril de 2002. El 2003 comença un projecte nou a la selva del Tonko Limba, la zona més subdesenvolupada de Sierra Leone. El projecte titulat "Educació com a motor del desenvolupament" engloba els camps de l'educació, l'agricultura i la sanitat.

Des de 2010 es troba a Europa on es dedica, principalment, a treballs de sensibilització, assessorant ONGs, impartint classes en alguns màsters i publicant articles en blocs sobre l'Àfrica, desenvolupament i cooperació i temes relacionats. Actualment és representant de l'entitat Desarrollo y Educación Solidaria i de la fundació El Compromiso. És autor de nombrosos articles i diversos llibres, l'últim es titula "Els homes lleopard s'estan extingint".

La situació dels i les menors soldats

Tot i que no hi ha xifres fiables, segons dades de 2012 de Nacions Unides, es calcula que més de 250.000 menors soldats, dels quals el 40% serien nenes, són reclutats per diferents grups de 19 països del món per ser usats com a soldats. Utilitzen als nens i nenes com a militars, escuts humans, així com per a les activitats auxiliars que necessita un exèrcit com: portadors, per rentar roba, per recollir aigua, per cuinar, per buscar llenya, com a esclaus i esclaves sexuals,... Els actes de violència dels que són testimonis o que són forçats a cometre tenen conseqüències molt greus en el desenvolupament d'aquests menors, en la seva salut física i psicològica, i pot minvar seriosament la seva capacitat de tenir un futur millor si no reben suport.

El veritable problema no resideix tant en els exèrcits nacionals sinó en els grups rebels i d'oposició, molt més difícils de controlar i monitoritzar. Són els que recluten i utilitzen el major nombre de menors soldats. Resulta complicat arribar fins a les seves bases, saber quants menors tenen a les seves files, negociar l'alliberament d'aquests, exigir el respecte als drets humans i el compliment dels acords internacionals. Tot i que a nivell internacional s'han fet passos importants, no sembla que els seus líders els faci molta por les possibles amenaces de portar davant la justícia internacional als responsables del reclutament i ús d'aquests menors.

La majoria d'aquests menors estan a l'Àfrica, on són usats i usades per grups rebels i d'oposició que lluiten contra els governs, però també per exèrcits nacionals. L'ONG internacional Save the Children denuncia que a la República Centrafricana més de 100.000 nens i nenes pateixen abusos sexuals i són reclutats per diferents grups armats. Es tracta de menors que, majoritàriament, es van veure obligats a abandonar les seves cases després de la caiguda del govern propiciada per la coalició de grups rebels, Seleka, el passat mes de març. A més, molts d'aquests infants pateixen malària i malnutrició.

La lluita per la defensa de menors soldats

Durant el 2013 s'han produït alguns avenços. Representants de Nacions Unides han aconseguit iniciar un diàleg productiu amb vint-i-una parts en conflicte i, com a resultat, s'han establert divuit plans d'acció amb forces i grups armats.

Per exemple, el govern de la República Democràtica del Congo i les Nacions Unides van signar un pla d'acció per posar fi al reclutament i la utilització d'infants. El govern federal de transició de Somàlia va signar també un pla d'acció per posar fi a l'assassinat i la mutilació de nens i nenes, el primer pla d'aquest tipus signat per una de les parts en conflicte. D'altra banda, el Govern del Iemen es va comprometre a treballar amb les Nacions Unides per elaborar mesures concretes i amb terminis determinats per acabar amb el reclutament i la utilització de menors per les forces armades iemenites. Al Txad, el govern ha intensificat els seus esforços amb l'objectiu d'aconseguir el ple compliment del pla d'acció per posar fi al reclutament i la utilització de nens i nenes per part de l'Exèrcit Nacional del Txad, signat el 2011.

Les organitzacions Alboan, Amnistia Internacional, Entreculturas, Fundació El Compromiso i Save the Children, entre d'altres, sol·liciten als estats que encara no ho hagin fet, que ratifiquin el Protocol Facultatiu de la Convenció de Drets del Nen sobre la participació de menors en conflictes armats, l'eina que assegura que cap nen o nena és utilitzat com a soldat. El Protocol augmenta l'edat mínima per a la participació directa en hostilitats de 15 a 18 anys i obliga els estats part a posar en vigor disposicions estrictes allà on no es compleixi, a impedir el reclutament i a proporcionar serveis de recuperació als nens i nenes desmobilitzats. Actualment, cent cinquanta-dos països han ratificat aquest Protocol; vint-i-dos encara no l'han signat ni ratificat, i vint l'han signat però encara no l'han ratificat. Espanya el va ratificar l'any 2002.

El Congrés dels Diputats, el 25 d'abril de 2012, va aprovar per unanimitat una proposició de llei relativa a la utilització de nens i nenes soldats en conflictes armats. Les organitzacions que treballen contra l'ús de menors soldats s'han dirigit per carta al ministre d'Afers Exteriors i Cooperació sol·licitant informació sobre les accions concretes que s'han posat en marxa en aquests dos anys en les línies d'actuació que es proposaven: impulsar l'ús de nens i nenes soldats com a tema prioritari contra el qual s'ha de lluitar; aplicar una política exterior coherent amb aquesta prioritat; adoptar mesures per combatre la impunitat dels autors del reclutament; i tenir en compte els avenços en l'eradicació de l'ús de nens i nenes soldats en la concessió d'ajuda al desenvolupament als països on es recluten menors.

"Fa uns anys celebràvem que el nombre de menors soldats havia baixat. En els últims anys hem experimentat de nou un altre augment, per causa d'un increment dels conflictes: Mali, Sudan del Sud, República centrafricana, Síria, Líbia... El fons de l'ús dels nens i les nenes soldats són les guerres generades pel control de les matèries primeres. En aquests conflictes prevalen els interessos empresarials davant dels drets humans."

Chema Caballero.

+ informació: www.ongdyes.es o www.mundonegro.com

Menors en conflictes armats: orfes d'instruments internacionals que garanteixin la seva protecció?

Oscar Mateos. Professor de la Universitat Ramon Llull i investigador de pau, seguretat i desenvolupament.

Les últimes dècades han presenciats un intens debat sobre les característiques dels conflictes armats de postguerra freda. De manera molt resumida podríem dir que hi ha tres consensos fonamentals a aquest respecte: i) els conflictes armats contemporanis no són estrictament “locals” o “intraestats”, sinó fenòmens amb una forta dimensió transnacional (fruit de la participació d'actors internacionals o d'empreses de seguretat privada o de recursos naturals, per posar alguns exemples); ii) són conflictes multicausals, on l'explotació dels recursos naturals, la qüestió identitària, la història o la política són tots factors rellevants que interaccionen entre ells i que per si sols no poden explicar l'origen i la dinàmica dels conflictes en qüestió, i iii) el 90% de les víctimes d'aquests conflictes armats són població civil, per causa, entre altres aspectes, del desdibuixament del Dret Internacional Humanitari, de la proliferació de grups armats no estatals o bé de l'enorme impacte que tenen les armes lleugeres.

Amb aquest marc de fons, i especialment tenint en compte aquesta darrera característica, el cert és que dins de la població civil les dones i els menors són les principals víctimes de la violència armada. Concretament en relació als menors, la UNICEF assegura que en l'actualitat més de mil milions de menors viuen en zones de conflictes, dels quals tres-cents milions tenen menys de cinc anys. Tanmateix, més de divuit milions de nens i nenes són en l'actualitat refugiats o persones internament desplaçades, mentre que uns tres-cents mil han estat reclutats per grups armats i forces governamentals. Tot plegat evidencia una de les qüestions àmpliament denunciades per les organitzacions internacionals de drets humans i és el fet que els conflictes armats violen de manera sistemàtica i generalitzada tots els drets de la infància.

Sovint s'ha polemitzat sobre el paper dels menors en els conflictes armats. Guerres com la de Sierra Leone, Colòmbia o Uganda han posat de manifest que si bé cada cas ofereix anàlisis diferents, molts d'aquests menors, especialment els més petits, participen en aquests conflictes de manera forçada o com a forma de supervivència en un context de violència generalitzada.

Sigui com sigui, un punt de referència en l'anàlisi, la denúncia i l'actuació respecte del paper dels menors en els conflictes bèl·lics ha estat, sens dubte, l'anomenat informe sobre “Repercussions dels conflictes armats sobre els nens”, encarregat l'any 1996 a l'educadora moçambiquesa i defensora internacional de la infància, Graça Machel. L'anomenat des d'aleshores “Informe Machel” ha permès sistematitzar sis “violacions greus” que serveixen per documentar l'impacte de la violència armada en els menors i realitzar un seguiment sistemàtic sobre elles, a saber: i) matar o mutilar els nens; ii) reclutar o utilitzar nens soldats; iii) atacar escoles o hospitals; iv) violar i realitzar un altre tipus de violència sexual greu; v) segrestar els infants, i vi) denegar-los l'accés humanitari. A més d'aquestes sis violacions greus, en els conflictes armats solen produir-se altres violacions contra els menors: la tortura i altres formes de maltractament, la detenció administrativa, el desplaçament forçós, l'explotació sexual o el treball perillós. La interrupció, i fins i tot desintegració, dels serveis bàsics i de les fonts de protecció social, o la destrucció de les estructures comunitàries, són també impactes indirectes sobre els menors. De la mateixa manera, cal tenir en compte les seqüeles i l'impacte psicosocial de la violència sobre aquesta població un cop finalitzades oficialment les hostilitats armades.

Si bé sembla que cada cop existeixen més fonts que documenten totes aquestes violacions sobre els menors, quins instruments i mecanismes internacionals hi ha per actuar a aquest respecte? Certament, l'adopció, l'any 2000, del Protocol Opcional a la Convenció de 1989, en el qual s'estipulava l'edat mínima de divuit anys per considerar el reclutament forçat i de quinze anys per al reclutament voluntari, ha estat important. Des d'aleshores, diverses resolucions han estat adoptades pel Consell de Seguretat de Nacions Unides. En concret, la Resolució 1612 va instar a l'establiment d'un mecanisme de monitorització i d'un grup de treball sobre els menors en conflictes armats amb l'objectiu d'avaluar les sis “violacions greus” sobre menors en conflictes armats a què abans hem fet referència. Molts d'aquests mecanismes han estat implementats en diversos conflictes armats i en situacions de postconflicte. En països com Uganda, Sudan del Sud o RD Congo, les autoritats han permès l'existència de relators que han tractat d'identificar i denunciar els perpetradors d'abusos i violacions dels drets dels menors i, en alguns casos, preparar el terreny per a la reintegració de menors soldats.

De totes maneres, i a manera de balanç final, els resultats, segons nombroses organitzacions, han estat més aviat escassos. No hi ha dubte que l'Informe Machel ha suposat un punt d'inflexió en el tractament d'aquest assumpte, cosa que ha possibilitat el sorgiment d'iniciatives i mecanismes destinats a millorar la protecció dels menors en situació de conflicte. No obstant això, i tal com va instar, el 2010, la *Crida de Ginebra sobre protecció de menors en Situacions de Conflicte*, segueix sent necessària una major voluntat política i una major capacitat d'actuació institucional per fer complir el marc normatiu que ha anat gestant-se en els últims anys i fins i tot per millorar-ho substancialment. Per a algunes veus, si bé l'Informe Machel va possibilitar la introducció d'aquest greu problema a l'agenda internacional, els últims anys denoten una certa desacceleració d'un assumpte que hauria de ser totalment prioritari.

Les dones i els conflictes armats

María Villellas Ariño, investigadora de l'Escola de Cultura de Pau i integrant de la Lliga Internacional de les Dones per la Pau i la Llibertat (WILPF).

Parlar sobre la relació que hi ha entre les dones i els conflictes armats implica posar de manifest que es tracta d'una relació d'enorme complexitat, tot i que sovint s'ha volgut mostrar de manera molt reduccionista, evidenciant només una de les realitats que la conformen, la de les dones com a víctimes de la violència. Però l'experiència vital de les dones en contextos de conflicte armat és, com a mínim, tan complexa com les pròpies dones. Les relacions de poder, fruit del sistema patriarcal, han fet que històricament les dones hagin estat majoritàriament excloses de l'exercici del poder i de la violència. A més, la socialització que aquest mateix sistema ha imposat tradicionalment ha portat a les dones a mantenir una relació molt estreta amb les tasques de la cura i el sosteniment de la vida. Malgrat tot això, quan la violència esclata, l'ordre social trontolla i les convencions socials sovint són transgredides.

Els conflictes armats afecten a tota la població que els pateix, però el sistema de poder patriarcal fa que sobre les dones i les nenes recaiguin determinades conseqüències en molta més proporció que sobre homes i nens. Així, per exemple, la violència sexual, que sovint esdevé una arma de guerra, afecta majoritàriament a la població femenina i és exercida quasi exclusivament pels homes. Present en gairebé tots els conflictes armats del món, alguns dels casos recents on el seu impacte ha estat més greu són els de RD del Congo o Síria, on milers de dones l'han patit o s'han vist forçades a abandonar els seus llocs d'origen per por de d'esdevenir víctimes. La impunitat que envolta aquest crim, en paral·lel amb altres factors que l'agreguen com ara la militarització, la circulació massiva d'armes, o la seva utilització per enfortir les xarxes d'exploatació il·legal dels recursos naturals, fa que les conseqüències per a les dones siguin d'enorme gravetat, amb impactes sobre la seva salut física i mental, sobre la sexualitat o les condicions econòmiques de vida, entre molts altres aspectes. El desplaçament forçat de població també és un fenomen on la dimensió de gènere adquireix una gran importància. Tot i que la població femenina representa aproximadament la meitat de la població refugiada, el fet que una part molt important del conjunt de persones refugiades siguin nens i nenes fa que el paper de les dones durant les experiències de desplaçament sigui cabdal, atès que sobre d'elles recauen majoritàriament les tasques de cura d'aquests infants, en condicions d'extrema privació i amb enormes dificultats per accedir als serveis més essencials de salut, educació i alimentació.

Malgrat aquests impactes tan greus, i a pesar de la seva reduïda implicació en els fets de violència, les dones molt sovint queden excloses dels esforços formals de construcció de pau. La majoria de negociacions de pau entre governs i grups armats estan protagonitzades per homes i són poques les dones amb l'oportunitat de participar en processos oficials de pau. Això succeeix malgrat que l'any 2000, gràcies als esforços d'organitzacions de dones de tot el món, el Consell de Seguretat de l'ONU va aprovar la resolució 1325 sobre les dones, la pau i la seguretat. Aquesta resolució, inspirada en les aportacions que des del feminisme s'havien fet al llarg de dècades, afirmava que les dones no són víctimes passives dels conflictes armats, sinó que poden ser protagonistes decisives per a la construcció d'una pau sostenible i duradora i que les seves aportacions han de ser tingudes en compte, i recolzades per tots els actors implicats en la construcció de la pau en els països afectats per la violència. Al llarg dels dos últims segles han existit innumerable iniciatives de pau liderades i protagonitzades per dones de tot el món, que donen testimoni de la capacitat de transformació de les dones. Haurien de ser, per tant, aquestes experiències, les que donessin impuls a la participació de les dones en la construcció de la pau, i no la visió reduccionista i allunyada de la realitat de les dones com a víctimes indefenses.

Caddy Adzuba

Va néixer a Bukavu, República Democràtica del Congo, el 1981. És periodista, llicenciada en Dret per la Universitat Oficial de Bukavu i membre fundadora de la xarxa Un Altaveu per al Silenci. Caddy Adzuba treballa a Ràdio Okapi, una emissora que va sorgir com a iniciativa de l'ONU i que retransmet en tot el territori de la RD Congo.

És també membre de l'Associació de Dones de Mitjans de Comunicació de l'Est del Congo, gràcies a la qual s'han realitzat diferents al·legacions a la Cort Penal Internacional i al Senat dels Estats Units, denunciant la violència sexual que pateixen les dones d'aquest país, que està en guerra des de 1996.

Adzuba és presidenta d'AFIDEP, associació que treballa amb nenes per al Desenvolupament i Promoció de Valors Humans, que opera a Bukavu des de 2004, amb l'objectiu de formar lideresses. A l'abril de 2009 va rebre el premi internacional de periodisme Julio Anguita Parrado de la Federació de Sindicats de Periodistes. En la seva trajectòria professional destaca el seu compromís en la defensa dels drets humans i la llibertat d'expressió, i la seva denúncia de la violència que s'exerceix contra les dones i de la utilització de les nenes i nens com a soldats i de la defensa de la llibertat d'expressió. L'any 2014 ha rebut el Premi Príncep d'Astúries a la Concòrdia "com a símbol de la lluita pacífica contra la violència que afecta a les dones, la pobresa i la discriminació, a través d'una labor arriscada i generosa".

La violència sexual contra les dones en els conflictes de la RD del Congo

La RDC és el país més gran de l'Àfrica, on conviuen al voltant de quaranta grups ètnics diferents i amb una gran riquesa en recursos naturals, factors que són el context d'una situació on no es respecten els drets fonamentals de viure en pau, viure en el propi país o l'elemental dret a la vida. En un país de seixanta milions d'habitants, es calcula que aquest conflicte ha provocat més de cinc milions de morts. Dins d'aquesta situació, cinc-centes mil dones han estat víctimes de violència sexual.

La denúncia contra les atrocitats comeses específicament envers les nenes i dones dins d'aquest conflicte afecta a tot el conjunt de la societat. La violència sexual és utilitzada com una arma de guerra, no es tracta d'una violència sexual entesa únicament com a violació. La violació no existia en la cultura d'aquestes comunitats abans del 1996. Actualment la vexació és extrema, i s'exerceix com a instrument per infondre el terror i causa danys irreparables en l'aparell reproductiu de les dones maltractades.

Les dones són raptades pels rebels i utilitzades com a esclaves sexuals durant setmanes, violades davant dels seus marits, fills i conciutadans, els quals corren el risc de ser assassinats amb la mateixa finalitat destructiva. El drama pot ser superior si tenim en compte que la dona és el pilar fonamental de l'economia d'aquestes comunitats. La pobresa és generalitzada, i el contagi del VIH és habitual en un context on el trauma ocasionat en aquestes persones els dificulta greument la reconstrucció de les seves vides.

La importància d'incloure les dones en els processos de pau

Massa sovint les dones són víctimes de la violència extrema dels conflictes, però moltes vegades les seves veus no s'integren en les negociacions dels processos de pau, i les seves demandes i necessitats són invisibilitzades. A més, cal reconèixer el seu paper primordial en la construcció i reconstrucció social, política i econòmica després dels conflictes.

Sabem que la quotidianitat es recupera i és possible en bona mesura gràcies al paper de les dones, des del diàleg i la recuperació dels espais de vida i el desenvolupament individual i col·lectiu. Tanmateix, aquest paper actiu de les dones en situacions de conflicte no sempre ha estat reconegut com a tal i, en les taules de negociació, les dones encara no tenen reconegut el paper que els pertoca.

L'any 1995, a Beijing, els acords presos pels estats membres de les Nacions Unides a la Plataforma d'Acció ja van recollir entre els seus objectius estratègics que es reconegués el paper de les dones en la resolució de conflictes. Aquests acords volen impulsar l'increment del nombre de dones en les taules de negociació de pau, promoure formes no violentes de resolució de conflictes i promoure la contribució de les dones en el foment de la cultura de pau, entre altres objectius. Tot i els acords, cal reconèixer que aquestes propostes no s'han implantat amb fermesa.

És per això que l'octubre del 2000 el Consell de Seguretat de les Nacions Unides va aprovar la Resolució 1325, en la qual mostra la seva preocupació pel fet que la població civil, especialment dones i infants, sigui víctima dels conflictes armats. També es fa ressò de la manca de reconeixement del paper actiu de les dones en la resolució de conflictes, tot reafirmant-lo i subratllant la importància que participin en igualtat i intervinguin plenament en totes les iniciatives de foment de la pau i la seguretat.

Des de l'any 2000 el Consell de Seguretat de l'ONU ha aprovat quatre resolucions sobre les dones, la pau i la seguretat (1325, 1820, 1888 i 1889). La primera d'aquestes, com dèiem, la 1325, va establir el marc general per abordar dues qüestions fonamentals: l'impacte de gènere dels conflictes armats—en especial les conseqüències d'aquests conflictes sobre les dones—i el paper de les dones en la construcció de la pau. Posteriorment, i impulsat pel govern dels Estats Units, el Consell de Seguretat va aprovar la resolució 1820 sobre la violència sexual com a arma de guerra. Les dues noves resolucions aprovades el 2009 pretenen contribuir a una millor implementació de les anteriors mitjançant mesures concretes.

La inclusió de la qüestió de la violència sexual com a arma de guerra a l'agenda del Consell de Seguretat, així com el ressò mediàtic d'aquest assumpte, fonamentalment com a conseqüència de la seva utilització a gran escala en el conflicte armat de la RD Congo, han comportat que el tema concret de la violència sexual estigui ocupant un espai important en els debats sobre gènere, pau i seguretat. L'estatut de Roma de la Cort Penal Internacional i la jurisprudència del Tribunal Penal Internacional per a Rwanda i l'ex-Iugoslàvia, la Comissió Interamericana de Drets Humans i el Tribunal Europeu de Drets Humans han considerat que la violació pot arribar a ser un crim de guerra o de lesa humanitat, un acte de genocidi o un acte de tortura en funció de les circumstàncies en les quals hagi estat perpetrada. A més, s'ha ampliat la categoria d'abusos sexuals que constitueixen un crim de violació.

No obstant això, analistes i organitzacions de dones han advertit de la importància que la violència sexual com a arma de guerra s'analitzi en un marc més ampli. Un focus d'atenció exclusiu en la violència sexual com a arma de guerra pot portar que els governs i els organismes internacionals se centrin en la lluita contra la violència sexual oblidant que aquesta ha de formar part dels esforços per integrar la dimensió de gènere en tots els àmbits i les fases de la construcció de la pau, tal com estableix la resolució 1325.

Els processos de construcció de pau que incorporin la perspectiva de gènere abordaran necessàriament la violència sexual com a arma de guerra, ja que en l'actualitat es tracta d'un dels principals impactes en termes de gènere dels conflictes armats. Tanmateix, els esforços únicament centrats en la lluita contra la violència sexual poden deixar de costat altres assumptes, com la presència de les dones en les negociacions de pau, l'elaboració d'agendes de gènere per a aquestes negociacions o el disseny de processos de construcció de pau postbèl·lica amb perspectiva de gènere.

«Si bé s'estan veient pocs canvis globals en la situació, sí que hi ha hagut canvis en la societat civil. Abans de fer carreteres i escoles a la RDC el que demanem a la població és aturar la guerra, i després començar a reconstruir el país».

Caddy Adzuba.

Issa Amro

Issa Amro és un destacat defensor dels drets humans i la pau i membre fundador de nombroses organitzacions no violentes a Hebron, les quals treballen pacíficament contra l'ocupació israeliana de Cisjordània. Entre aquestes organitzacions es troben la branca Hebron del Moviment Internacional de Solidaritat (ISM), la Xarxa Àrab No-violenta, Joventut Contra els Assentaments i també Defensors d'Hebron.

Va guanyar el premi de comunicació "One World" el 2009 per la seva participació en el projecte B'Tselem "Disparant enrere", que proporciona capacitació a periodistes i mitjans de comunicació i distribueix càmeres a les persones palestines per documentar els abusos dels colons i dels militars.

Tot el treball realitzat per Issa Amro amb aquestes organitzacions, entre d'altres, el va portar a rebre el premi concedit per l'ONU de "Defensor de l'Any dels Drets Humans a Palestina" el 2010. L'activista ha estat arrestat i detingut vint vegades durant el 2012 i sis vegades en el transcurs del 2013, encara que mai no ha estat involucrat en accions violentes ni se l'ha acusat de cap delictes.

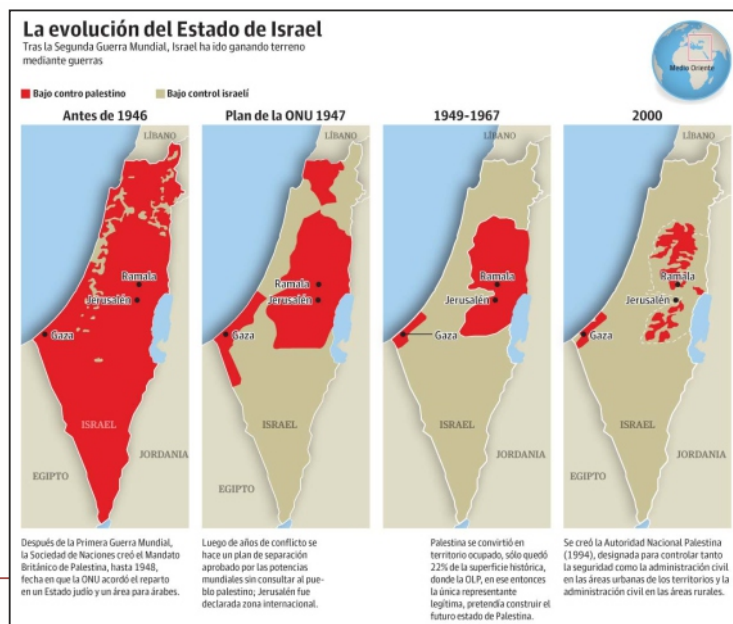

Com en tots els conflictes polítics de llarga durada, res no té una fàcil explicació, doncs la realitat mai no pot definir-se mitjançant paraules, sigles o bé frases senzilles. I molt menys mitjançant la divisió simplista entre Orient i Occident, entre jueus i musulmans, entre demòcrates i terroristes, entre "bons i dolents", ... la crua realitat és que la major part de les víctimes d'aquest conflicte de llarga durada són civils innocents que paguen amb les seves vides les irresponsabilitats dels seus dirigents.

Les raons històriques i la realitat política i quotidiana actual del conflicte són un calidoscopi on tothom sembla tenir raó. Uns reclamen el dret a tenir un Estat que els protegeixi com a jueus; els altres reclamen que aquest dret no vulneri els seus drets com a palestins. Uns reclamen el dret a que aquest Estat tingui un territori; els altres que aquest no es construeixi a base de robar-los el seu. Uns reclamen seguretat i benestar; els altres que aquesta seguretat no es defensi a base d'ocupació militar i de l'ofegament polític i econòmic del poble palestí. D'altres diuen que el conflicte palestino-israelià no es pot resoldre sense solucionar les relacions internacionals entre el món àrab i occident, especialment entre Iran/Irak i Estats Units. D'altres que

és un conflicte territorial entre l'Estat d'Israel i uns pocs terroristes musulmans. Davant de totes aquestes veus, la negociació (les reiterades negociacions) ha acabat veient-se, massa vegades, com la renúncia o la imposició d'una d'aquestes raons, i per tant, motiu suficient per a què fracassi.

La situació és certament molt complexa i no pot reduir-se a veritats absolutes. Però sí que podem veure que hi ha palestins i jueus que són capaços d'empatitzar amb la realitat de l'altre i creure que una pau duradora a la zona passa, no pels extremisme, sinó per pacifistes que creuen en la resistència civil i en les negociacions que centrin la seva atenció en la dignitat i la vida de les persones més que en els interessos dels Estats, dels governs i d'aquells que estan interessats en què la solució no arribi per tal d'obtenir beneficis de qualsevol tipus.

El conflicte armat a Gaza l'estiu de 2014

Malauradament, a conseqüència de l'operació iniciada pel govern israelià el conflicte palestí-israelià ha tornat a ser portada de diaris i telenotícies l'estiu de 2014. Després del segrest i posterior assassinat de tres joves israelians, els cadàvers dels quals van apareixen el 30 de juny al nord de la ciutat d'Hebron, a la Cisjordània ocupada per Israel, i després del segrest i l'assassinat d'un adolescent palestí, l'escalada de violència va pujar a nivells extrems amb l'operació militar israeliana "Marge Protector" i els coets llançats per grups armats palestins.

Durant cinquanta dies la població civil de Gaza sobre tot, ha estat la principal víctima d'aquest conflicte armat: 2.104 palestins morts, majoritàriament civils, dels quals 495 eren nens i nenes, segons xifres de l'ONU. A més 435.000 palestins i palestines, una quarta part de la població palestina, ha hagut de desplaçar-se i buscar refugis d'emergència. Aquests cinquanta dies de bombardeigs han agreujat encara més la situació humanitària de Gaza, a causa dels bloqueigs que pateix la Franja des de fa més de 7 anys. També el conflicte fins a l'alto el foc del 26 d'agost entre Israel i Hamas, ha provocat la mort de 71 israelians, dels quals 6 eren civils, inclòs un nen.

L'operació "Marge Protector" ha estat la tercera ofensiva per part d'Israel contra la Franja de Gaza en menys de sis anys i a hores d'ara les víctimes dels anteriors conflictes encara no han rebut justícia. Aquesta impunitat, a més d'una manca de respecte cap a les víctimes, prepara el terreny per nous cicles de violència.

Els atacs directes sobre objectius civils, com ara vivendes, instal·lacions sanitàries i hospitals com el d'Al Aqsa o infraestructures d'aigua i sanejament, a més d'inadmissibles i reprovables, són crims de guerra segons el dret internacional. Cal, per tant, que aquest fets siguin investigats i jutjats. Com va dir la Secció Catalana d'Alcaldes per la Pau: "No hi ha cap justificació per utilitzar la violència per a la resolució dels conflictes" i cal que la comunitat internacional actuï per "aturar tots els bombardeigs, protegir la població civil i iniciar negociacions de bona fe que condueixin a una resolució pacífica del conflicte".

"Estic estrictament compromès amb la protesta no violenta. Nosaltres documentem violacions de drets humans, organitzem manifestacions i sentades, demanem que es posi fi a l'apartheid i que el casc antic d'Hebron torni a estar obert per a tothom. Mai hem recorregut a la violència. Segons el meu advocat israelià, totes les meves detencions van ser arbitràries. El meu cas no és un cas individual. Les forces d'ocupació israelianes sistemàticament ataquen defensors dels drets humans a Palestina amb la detenció arbitrària, tortura i amenaces de mort. (...) Som blancs humans, pels colons i les forces d'ocupació. Donem suport a totes les crides a boicotejar Israel. Aquesta és l'única manera de posar fi a aquests crims. També exigim que tots els responsables siguin portats a la Cort Penal Internacional".

Issa Amro.

+ informació: www.youthagainstsettlements.org

Mitjans de comunicació i creació de la figura de l'enemic

Tica Font. Directora de l'Institut Català Internacional per la Pau

Conflictes dels últims anys com Somàlia, Rwanda, ex-Iugoslàvia, l'Iraq, l'Afganistan, etc., ens mostren societats profundament dividides i enfrontades fins a l'extrem d'utilitzar la violència física com a instrument per resoldre les seves reivindicacions de repartiment de poder polític i econòmic, però tots sabem que les guerres es preparen amb anticipació, fins que un detonant les fa saltar. Preparar les guerres pot requerir alguns anys, s'ha de fer que la població s'adhereixi, emocionalment i racionalment, a la idea que tenen un enemic del qual cal defensar-se i al qual cal combatre amb l'ús de la violència; paral·lelament cal destinar recursos econòmics i humans a l'adquisició d'armes i a l'ensinistrament en l'ús d'aquestes.

Crear la figura de l'enemic requereix els mitjans de comunicació. Els mitjans han de servir per generar mites i adhesions incondicionals, difondre informació i estudis que posin de manifest que l'enemic està perjudicant, amenaçant el teu grup o comunitat. Tots els bàndols utilitzen la mateixa estratègia de crear mites, difondre veritats parcials, inflamar el sentiment de grup mitjançant l'exaltació de les peculiaritats de grup i la creació del sentiment que l'altre grup és una amenaça per a la teva identitat; maximitzar els teus èxits, minimitzar els èxits de l'altre, ocultar informació que et perjudica i utilitzar un llenguatge favorable a la teva causa. La utilització del llenguatge no és neutra, cada bàndol utilitza la informació en profit de la seva causa; una actuació reprovable moralment, per exemple provocar una massacre en un mercat, és adjectivada com a "dany col·lateral", és a dir, no hi havia la voluntat de provocar aquestes morts, o bé és adjectivada de "dantesca" pretenent donar una imatge de brutalitat o salvatgisme, de manera que les teves actuacions són abordades suaument i minimitzades i les del bàndol contrari brutalment i maximitzades. En aquest mateix sentit l'organització que utilitza la violència de forma brutal o provoca atemptats pot ser qualificada com a organització d'alliberament o com a grup terrorista, segons siguin els interessos de cada bàndol.

Quan, des de l'exterior, es vol intervenir en un conflicte, el govern que ha de convèncer la població que cal fer-ho en general oculta els interessos reals i ho justifica apel·lant a raons humanitàries. El 1992-94 el govern dels EUA va decidir que intervindria militarment a Somàlia, però la població americana no tenia cap coneixement del que passava en aquest país i ni tan sols sabien situar-lo geogràficament. Per obtenir el suport de l'opinió pública a la intervenció militar, durant un mes la premsa i la TV nord-americanes, en concret la CNN, van difondre imatges de nens famèlics i cossos massacrats en un conflicte intern. La intenció era provocar empatia emocional i generar un corrent d'opinió favorable al fet que el govern hi actués militarment, amb la finalitat de frenar el desastre humanitari que mostrava la TV. Els EUA hi va intervenir, l'operació militar va ser un fracàs i per demanar el suport ciutadà a la sortida del país, va tornar a utilitzar la CNN, aquesta vegada mostrant cossos de soldats nord-americans morts i la imatge del cos d'un soldat arrossegat pels carrers de la capital. Des de llavors a aquesta capacitat que tenen els mitjans, en concret la TV, per conduir l'opinió pública en favor d'una decisió política se'n diu *Efecte CNN*.

En el sentit oposat, les imatges de la intervenció militar occidental a Líbia, l'Iraq o Sèrbia, les imatges dels bombardejos en aquests països, presentaven una estètica tecnològica, quirúrgica, neta; encara recordo els bombardejos sobre l'Iraq emmarcats en línies i amb color verd, aquestes imatges no contenen plànols de dolor, no hi ha sang, no hi ha cossos, no hi ha víctimes, generant un sentiment de tranquil·litat, de no culpabilitat, ja que aquestes intervencions no mostren que generin patiment o mort, ni tan sols mostren imatges de destrucció.

En definitiva, els mitjans de comunicació són vitals per crear adhesions dintre d'un bàndol i per justificar l'ús de la violència contra l'altre.

Quina desgràcia l'objectivitat! Posició, risc i estratègia en periodisme

Xavier Giró. Observatori de la Cobertura de Conflictes del Departament de Mitjans, Comunicació i Cultura de la Universitat Autònoma de Barcelona

Mostrar una vulneració dels drets humans no és periodisme objectiu. Aixecar-se de la cadira, agafar els estris i moure's és una acció que, per a qui treballa com a periodista, comporta una posició ideològica, un risc i una estratègia.

Hi ha persones als mitjans que sovint esperen que algú els digui què han de fer abans d'activar-se. És, objectivament, una posició subjectiva. I n'hi ha també, però, que tenen prou empena i sensibilitat per acostar-se autònomament on hi ha discriminació. També és objectivament una posició subjectiva que, a diferència de l'anterior, revela un compromís.

En el document 'Speak Up, Speak Out' (Reportando temas de derechos humanos: un kit de herramientas para los periodistas) de l'ONG Internews, a cada lloc convé preguntar-se:

Respecta, el govern, els drets humans? Els protegeix? L'economia, respecta els drets socials, econòmics i culturals? Les eleccions són democràtiques? Els presos són tractats justament?

Són, els tribunals de justícia, independents? Els treballadors estan ben tractats per l'empresa? Respecten, les empreses, el medi ambient? Hi ha alguna mena de discriminació dins la comunitat? Vulneren, els delinqüents, els drets humans? El sistema educatiu, és accessible i adequat? Quin és el nivell de pobresa? Tothom té accés a la salut? Hi ha exclusió social? Hi ha grups discriminats?

De fet, qualsevol podria omplir planes, àudios, vídeos, webs i tuits i parlar de la realitat objectiva, sense esmentar res d'això i sense complicar-se la vida. No és que n'hi hagi uns que ho facin sempre; ni tampoc és que la majoria no ho faci mai de mai. Hi ha periodistes que ho fan sovint; altres de tant en tant, i altres gairebé mai. És a dir, fer un periodisme a favor dels drets humans no és exclusiu d'unes persones o altres, sinó que és una forma d'actuació practicable per part de qualsevol.

Ara bé, buscar respostes a les preguntes plantejades requereix una presa de posició que implica un risc derivat del fet que la vulneració dels drets humans no és un fet espontani sinó el resultat d'actes exercits per uns éssers humans als quals no els agradarà que se sàpiga el que fan.

Perquè mostrar les seves responsabilitats els malmet la imatge; perquè comporta una exigència (explícita o implícita, és igual) que posin fi a unes actuacions sense les quals deixaran d'obtenir-ne un profit; perquè se'ls pot reclamar que reparin els danys causats; perquè se'ls pot exigir un reconeixement públic del que han fet i el compromís de no repetir-ho, i perquè es poden veure perseguits i eventualment castigats.

No sorprèn, doncs, que els que queden malparats reaccionin arran de la denúncia i, per tant, que fer periodisme en favor dels drets humans porti associats riscos que van des de perdre la feina fins quedar-se sense la vida. Saber-ho ajuda i, encara que no evita el risc, fa créixer la consciència que cal una doble estratègia.

Per un costat, de protecció. Seria una imprudència no preveure la reacció dels perjudicats per la informació. Una ingenuïtat dramàtica és no pensar en les conseqüències que pot comportar el fet d'airejar, no el que una gent ha patit o pateix, sinó les causes i els noms dels que en són responsables.

Ser-ne conscient pot conduir a diverses alternatives. Una, callar; malament. Una altra, parlar de les víctimes, però no dir res de les causes ni dels victimaris. No tant, però també malament, perquè sí que sabrem dels que sofreixen i podrem compadir-los o fins i tot fer alguna cosa per fer més lleugera la seva pena, però poc o res perquè no es repeteixi i poc o res perquè es faci justícia.

Informar (amb el gènere periodístic que sigui, no importa això) sobre els atacs als drets humans necessita una segona estratègia, un pla a llarg termini, que impliqui treure dels llocs amb poder els responsables i eliminar-ne les causes.

La violència contra els drets humans també té tres dimensions -física, estructural i cultural- i per abordar-les cal un periodisme compromès que tingui els ulls oberts, ben oberts, però que també sàpiga dirigir la mirada a llarg termini. Poc a veure amb la fantasia de l'objectivitat.

Meir Margalit

Meir Margalit va néixer a l'Argentina el 1952 i actualment viu a Jerusalem. És una de les veus més singulars del moviment pacifista a Israel ja que, abans d'emigrar, Meir formava part d'un grup sionista de dretes.

Va arribar a Israel el 1972 on va fundar l'assentament de Net Zarim, a la franja de Gaza, un dels enclavaments colons més problemàtics de l'Orient Mitjà. Va participar a la guerra del Yom Kipur, on el van ferir, i així es va iniciar una inflexió en els seus plantejaments: "Vaig entendre que cada ideologia té el seu preu i jo no estava disposat a pagar el preu de la conquesta. No val la pena morir per territoris".

Trenta anys després Meir és el coordinador d'un dels grups pacifistes més actius de la dissidència israeliana: el Comitè Israelità Contra la Demolició de Cases, que es va crear el 1998. Actualment Margalit és regidor del partit Meretz ("Nou Moviment") a l'Ajuntament de Jerusalem. Està a favor de la negociació amb els palestins i les palestines i proposa convertir Jerusalem en capital dels dos estats.

El Comitè Israelità contra la Demolició de Cases

El Comitè Israelità contra la Demolició de Cases (ICAHD), creat l'any 1997 per 8 pacifistes israelians, és una organització no violenta d'acció directa dedicada a acabar amb l'ocupació israeliana i per l'establiment d'una pau justa entre Israel i Palestina. L'enfocament del seu treball i la forma mitjançant la qual actuen se centra en la seva oposició a la política de demolició de cases palestines per part d'Israel (al voltant de 27.000 en els territoris ocupats des de 2007).

L'ICAHD treballa a tres nivells:

- * Resistència sobre el terreny a la demolició d'habitatges palestins i ajuda a la seva reconstrucció.
- * Informació a l'opinió pública israeliana sobre les demolicions i les seves conseqüències.
- * Acció internacional davant governs, Nacions Unides, tribunals internacionals i grups de la societat civil i altres organitzacions, mitjançant la divulgació d'informes i altres materials.

La política de demolició de cases

Les autoritats israelianes duen decennis aplicant la política de destruir habitatges de la població palestina en tots els Territoris Ocupats. La destrucció per part de l'exèrcit israelià afecta també a extenses zones de terres de cultiu i altres béns, amb la conseqüència de desenes de milers de palestins sense sostre i en la indigència. Al mateix temps, el govern israelià continua apropiant-se de terres palestines a la Cisjordània ocupada, inclòs Jerusalem Oriental, i construint i ampliant assentaments israelians, en contravenció del dret internacional.

La destrucció d'habitatges, terres i altres béns palestins per Israel té com a objectius:

- * Donar cabuda al creixent nombre i grandària dels assentaments israelians il·legals en els Territoris Ocupats.
- * Impedir el creixement dels pobles i ciutats palestins en els Territoris Ocupats i crear "zones segures" al voltant dels assentaments israelians il·legals i al llarg de les carreteres que fan servir colons israelians.
- * Castigar les famílies dels palestins implicats o presumptament implicats en atemptats suïcides amb bomba i en altres atacs contra israelians.
- * Venjar i imposar càstigs col·lectius a les comunitats palestines pels atacs de grups armats palestins contra israelians.

Les autoritats israelianes justifiquen la destrucció en "necessitats militars i de seguretat", "dissuasió" i "manca de permís de construcció". La demolició de cases sovint té lloc a la nit o de matinada i sense que es doni previ avís als seus habitants que, en moltes ocasions, es veuen obligats a fugir sense poder rescatar les seves pertinences. Les autoritats israelianes consideren "il·legals" els edificis construïts sense els permisos adequats, que elles mateixes expedeixen i que deneguen sistemàticament als palestins. Alhora, es permet l'ampliació dels assentaments israelians en terres palestines confiscades il·legalment

Actualment, el territori del poble palestí és el 22% de la Palestina històrica. L'estat d'Israel té l'altre 78% de la regió geogràfica de Palestina. Oficialment formen dos països, Israel i Palestina, aquest últim dividit en dues fraccions de territori separades que coneixem amb els noms de Gaza i Cisjordània. Tot i aquesta divisió política, la realitat és que Cisjordània està ocupada per l'exèrcit israelià, on el govern d'Israel ha autoritzat la instal·lació d'assentaments amb més de 400.000 colons jueus vinguts d'Europa de l'Est i d'Estats Units d'Amèrica, controlant així el 42% del territori de Cisjordània. Fins fa poc el mateix succeïa a Gaza, però el 2005 els assentaments colons foren traslladats i les fronteres amb Israel completament tancades.

Per aconseguir colonitzar aquests territoris amb nova població jueva, el govern israelià fa ús del seu exèrcit destacat en aquestes terres, destrueix velles poblacions palestines i en el seu lloc en crea de noves amb població jueva, construeix infraestructures (carreteres, instal·lacions bàsiques i canalitzacions) i tota mena de serveis públics d'ús exclusiu per als jueus colons. Una acció que ha estat reiteradament penada i condemnada internacionalment. Al mateix temps, impedeix el desenvolupament econòmic i social del jove Estat palestí, prohibint la construcció d'habitatges i d'infraestructures, destruint les existents, fomentant la immobilitat de persones i mercaderies, i denegant l'accés a les fonts naturals d'aigua. Per reforçar aquesta separació entre ambdós països i la immobilització de la població palestina a Cisjordània, des del 2000 el govern israelià construeix el Mur, una enorme tanca de ciment i filferro que envolta Cisjordània i l'aïlla del món. D'altra banda, l'ocupació israeliana comporta també la repressió política: assassinats de dirigents polítics i religiosos, detencions sense càrrecs de milers de persones (fins i tot menors d'edat) i tortures. La protesta palestina a aquestes continuades agressions s'ha manifestat amb aixecaments populars violents (les anomenades Intifades), però també amb atemptats terroristes per part de grups extremistes procedents de dins del Cisjordània i Gaza, però també ubicats al camps de refugiats del Líban i Síria, i recentment amb atacs de coets Qassam. Atacs que tanmateix, acaben tenint noves respostes violentes i desproporcionades per part de l'exèrcit israelià. Tot plegat suposa una continuada escalada de violència que afecta principalment la població civil, però molt especialment ens allunya cada cop més d'una sortida dialogada al conflicte.

Malgrat aquesta espiral de violència, hi ha jueus i palestins que porten anys fent una aposta decidida per la no violència, per la pau i per a la solució negociada al conflicte. Es tracta de persones, que sense renunciar als seus orígens, entenen que la pau no pot portar més que beneficis a la zona i creu que aquesta pau és necessària per elles i per a les generacions futures que no poden permetre's el luxe de reproduir els conflictes dels seus avantpassats... Podríem dir que el Meir Margalit representa a aquestes persones...

“A Gaza està, primer, la gran mentida. Diem que hem marxat d'allí i que no entenem per què ens segueixen tirant míssils Qassam, la qual cosa no és certa. Alguns diran que és la gran mentida del projecte sionista des de sempre. Uns altres diran que és alguna cosa nova. En definitiva, el que vam fer va ser canviar les normes de l'opressió: abans els oprimíem des de dins, ara els oprimim des de fora. Abans els matàvem des de terra, ara des de l'aire. Abans els asfixiàvem amb els tancs dins de la Franja, i ara a les fronteres. Però en síntesi és el mateix. Va canviar la forma, no el contingut. Hi ha tota aquesta gent innocent, que mor sense culpa, sense motiu, en va. Però allò terrible és que aquestes persones són assassinades a través de l'última tecnologia d'un país que exerceix el terrorisme d'Estat. No hi ha cap diferència entre el suïcida que s'immola en un autobús i l'aviador que llança una bomba d'una tona des d'un avió i mata a tot el que estigui per davant”. Meir Margalit

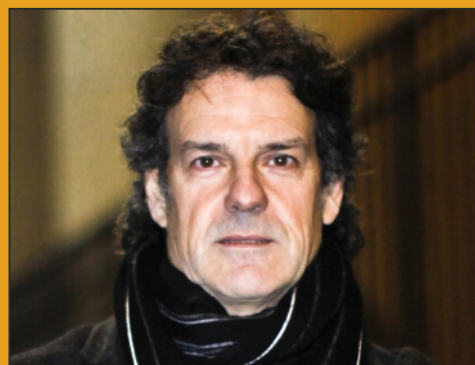
+ informació: <http://icahd.org>

Txema Urquijo

Txema Urquijo va néixer a Llodio el 1961. És un advocat amb una llarga trajectòria associada a les víctimes del terrorisme i a la recerca d'escenaris de pau al País Basc, àmbit en el qual treballa des de fa més de vint anys.

Durant molts anys va ser membre de la coordinadora pacifista Gesto por la Paz d'Euskal Herria, de la qual va ser membre de la Comissió Permanent des de 1988. Des del 2002 al 2005 va ser Director de Drets Humans del Govern Basc del lehendakari Juan José Ibarretxe, marxant per voluntat pròpia quan la seva àrea estava sota la direcció del Conseller de Justícia Joseba Azkarraga. Entre febrer de 2006 i desembre de 2012 va treballar com a assessor de la Direcció d'Atenció a les Víctimes del Terrorisme. La seva tasca a l'executiu autonòmic ha estat marcada durant anys pel treball conjunt amb Maixabel Lasa, la vídua de l'exgovernador civil de Guipúscoa, Juan María Jáuregui, assassinat per ETA. Amb el canvi de l'executiu socialista de Patxi López al d'Iñigo Urkullu va seguir exercint un important paper d'interlocució amb les víctimes, encara que les diferències amb Jonan Fernández, Secretari de Pau i Convivència del Govern Basc, van significar el seu relleu el passat 3 d'abril de 2014.

Un llarg conflicte en extinció

La situació política i social al País Basc i a Navarra ha estat marcada des d'abans de la transició, però sobretot en els darrers 35 anys, per la violència exercida per l'organització terrorista ETA (Euzkadi Ta Askatasuna). Des del seu primer atemptat mortal, l'any 1968, l'organització ha estat responsable de 839 víctimes mortals, de les quals 527 eren civils, i desenes de segrestos, a banda de provocar nombrosos danys materials. No menys sagnant ha estat la resposta en forma de "guerra bruta" de l'estat, a la que s'atribueixen unes 300 víctimes mortals entre suposats militants o simpatitzants del grup terrorista. Tots els governs de la democràcia han negociat amb major o menor transparència el final de la violència i fruit d'aquests processos es va produir la dissolució d'una escissió d'ETA (ETA político-militar) a principis dels anys vuitanta i s'han succeït diverses treves unilaterals per part de l'organització. Cap d'aquestes treves ha acabat amb un acord formal de pau. Des de 2010 ETA manté la renúncia definitiva a la violència, per bé que no s'ha dissolt. Unes 500 persones es troben en l'actualitat a diverses presons espanyoles i franceses, algunes a força distància del País Basc, condemnades per llur pertinença a ETA o de suport a llurs activitats.

El moviment ciutadà per la pau al País Basc

La Coordinadora Gesto por la Paz d'Euskal Herria ha estat una plataforma pacifista, cívica, unitària, pluralista i independent de qualsevol partit polític o institució. Des de 1986 es va constituir en una resposta organitzada de la societat civil del País Basc enfront de la violència que el poble basc sofreix. Fou la primera organització de la societat civil basca que es crea específicament com a espai no partidista de rebuig a totes les formes de violència en el territori i pel diàleg (1986). El seu projecte per aconseguir la pau ha inclòs com actuacions principals: incrementar la mobilització ciutadana, conscienciar la societat de la seva responsabilitat en la necessària resposta pacífica, vetllar perquè l'eradicació de la violència des de les institucions públiques es doni dintre de la legalitat i el respecte als drets humans i fomentar una cultura de pau. Com a forma de protesta, ha realitzat concentracions silencioses de 15 minuts, en desenes de localitats basques l'endemà de produir-se una mort provocada per un acte violent. El 1993 fou guardonada amb el Premi Príncep d'Astúries de la Concòrdia. Després de l'anunci del cessament definitiu de la violència, Gesto por la Paz va finalitzar la seva marxa pública l'1 de juny de 2013.

Una altra iniciativa és Lokarri xarxa ciutadana per l'acord, la consulta i la reconciliació, que és una organització social, independent i plural que treballa per la pau i la normalització de la convivència a Euskal Herria. El nom de Lokarri respon al següent significat: «el que serveix per unir». La missió, el projecte i la pròpia denominació d'aquesta xarxa ciutadana es vinculen a aquest compromís que pretén reflectir la voluntat social majoritària d'acord, consulta i reconciliació. El 12 de març de 2006 se celebra l'Assemblea constitutiva de Lokarri, l'origen del qual se situa en el moviment social pel diàleg i l'acord Elkarri. Elkarri havia decidit en la seva VIII i última assemblea general promoure la creació d'una nova organització social, adaptada a la nova situació i als nous reptes perquè, tot i estant complerta la missió d'Elkarri, l'esforç per la pau havia de continuar. Elkarri va contribuir a preparar un procés de pau. Lokarri vol contribuir a desenvolupar-lo.

"El procés del final del terrorisme té tres qüestions importants damunt de la taula: el desarmament, la dissolució d'ETA i els seus presos. El problema de les víctimes, no forma part d'aquest engranatge, perquè no hi ha una urgència immediata atès que la situació de les persones afectades no condiciona aquest final. A més, en la Secretaria de Paz hi ha un desinterès absolut per la posada en marxa del memorial per les víctimes del terrorisme".

Txema Urkijo.

+ informació: www.gesto.org/es

Diego Quiroga Bonilla

La trajectòria de Diego Quiroga en el camí de l'objecció de consciència és relativament curta; les primeres inquietuds neixen a partir que diversos familiars propers van participar directament en les forces militars. Aquesta experiència li va permetre viure de primera mà l'autoritarisme, el patriarcat i la violència com a agent organitzador de les relacions quotidianes. No obstant això, només fins al moment en què comença els seus estudis en sociologia és quan aconsegueix establir les connexions específiques d'aquests aspectes amb el context cultural del militarisme.

A partir d'aquí, fa quatre anys, va començar a acostar-se al tema de l'objecció de manera intuïtiva i curiosa, i va albirar un treball de recerca sobre desobediència civil i alternatives a la militarització de la vida juvenil. En aquesta recerca va conèixer Mambrú Articulació Antimilitarista, que era un espai de creació política i comunicativa per reflexionar públicament sobre el militarisme a partir de l'art.

Des de llavors ha estat compartint, al costat del moviment antimilitarista de Bogotà, principalment realitzant accions comunicatives i accions directes no-violentes en jornades de reclutament, desfilades militars (dia de la independència) i participant en processos creatius per intervenir en espais públics no convencionals, promovent l'antimilitarisme i els drets juvenils des de l'exercici de l'objecció de consciència.

El moviment d'objecció de consciència a Colòmbia

Des del moviment d'objecció, constaten la contradicció interna existent en la Constitució Política de Colòmbia entre els articles 18, que reconeix el dret de la llibertat de consciència, i l'article 216 que proclama l'obligatorietat de l'ús de les armes en temps de guerra.

Els objectors consideren que a Colòmbia es viu una guerra que no ha estat reconeguda oficialment, i en exercici del dret a la llibertat de consciència, s'acullen al dret a l'objecció de consciència en la prestació del servei militar obligatori derivat de l'article 18 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 1966, del qual Colòmbia és signant. En relació a aquest article, que es refereix a la llibertat de pensament, consciència i religió, el 1993 el Comitè de Drets Humans va acordar un comentari general on es diu: *"El Comité cree que ese derecho (el de la objeción de conciencia) puede ser restringido en la medida que la obligación de utilizar la fuerza mortífera puede entrar en grave conflicto con la libertad de conciencia y el derecho a manifestar y expresar creencias religiosas u otras creencias"* (Doc HRI/GEN/I/Rev. I, Art. 35).

A Colòmbia, la lluita al voltant de l'objecció de consciència la va liderar l'església catòlica amb el seu Comitè de Drets Humans i el Comitè de Drets Humans de Colòmbia (1989) que tenia per objectiu promoure l'objecció de consciència.

El moviment d'objecció de consciència a Colòmbia és un moviment plural i heterogeni, amb un objectiu per l'Objecció de Consciència: la desmilitarització de la societat, la comunicació alternativa, les alternatives al model econòmic i la formació de joves mitjançant l'escola "Alternando Resistencias".

El moviment d'objecció de consciència a Colòmbia

A Colòmbia, la lluita al voltant de l'objecció de consciència la va liderar l'església mennonita a través del Col·lectiu per l'Objecció de Consciència (1989) que tenia per objectiu promoure l'objecció de consciència com a postura política, ètica i religiosa mitjançant l'educació i accions polítiques i jurídiques. Progressivament la proposta es va anar secularitzant. L'any 2000 es va crear l'Acción Colectiva por la Objeción de Conciencia en Colombia, conformada per diverses organitzacions (Justapaz, Juventud Trabajadora Colombiana, Fundación Creciendo Juntos, Colectivo por la Objeción de Conciencia, etc.), que va articular la seva tasca al voltant de quatre línies de treball: la desmilitarització de la societat, la comunicació alternativa, les alternatives al model econòmic i la formació de joves mitjançant l'escola "Alternando Resistencias".

Des del moviment d'objecció, constaten la contradicció interna existent en la Constitució Política de Colòmbia entre els articles 18, que reconeix el dret de la llibertat de consciència, i l'article 216 que proclama l'obligatorietat de l'ús de les armes en temps de guerra.

Els objectors consideren que a Colòmbia es viu una guerra que no ha estat reconeguda oficialment, i en exercici del dret a la llibertat de consciència, s'acullen al dret a l'objecció de consciència en la prestació del servei militar obligatori derivat de l'article 18 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics de 1966, del qual Colòmbia és signant. En relació a aquest article, que es refereix a la llibertat de pensament, consciència i religió, el 1993 el Comitè de Drets Humans va acordar un comentari general on es diu: *"El Comité cree que ese derecho (el de la objeción de conciencia) puede derivarse del artículo 18, en la medida que la obligación de utilizar la fuerza mortífera puede entrar en grave conflicto con la libertad de conciencia y el derecho a manifestar y expresar creencias religiosas u otras creencias"* (Doc HRI/GEN/I/Rev. I, Art. 35 (1994) de la ONU).

Acción Colectiva de Objetores y Objektoras de Conciencia (ACOOC)

Es tracta d'una organització formada per joves, homes i dones, que tenen en comú la lluita pel respecte de la llibertat de consciència i el dret a rebutjar la participació directa i indirecta en qualsevol exèrcit militar i en la guerra.

A Colòmbia el treball entorn de l'objecció de consciència es va iniciar a través de diferents col·lectius religiosos (Colectivo por la Objeción de Conciencia, COC). Fins al 2000, es va anar aprofundint aquesta idea cap a àmbits més seculars i es va crear el Colectivo por la Objeción de Conciencia en Colombia (COCC), conformat per diverses organitzacions que tenien en comú la lluita per la desmilitarització de la societat i activitats a l'entorn de proposar alternatives a la militarització.

L'any 2006 aquestes dues organitzacions, la COC i el COCC, decideixen unificar-se amb el propòsit de "construir i posicionar alternatives socials, econòmiques, polítiques i jurídiques al reclutament de joves per part dels actors armats, fonamentats en el dret a la llibertat de consciència". D'aquesta manera es donava lloc a la formació de l'organització Acción Colectiva de Objetores y Objektoras de Conciencia.

"Abans que desaparegui el servei militar obligatori, abans que desaparegui l'exèrcit a Colòmbia, el que podem fer els joves és proposar a la societat colombiana recolzar una idea de servei social diferent del militar. Si es reconeix un dret individual de persones que s'estan negant a ser part de tot aquest sistema cultural militarista que hi ha a Colòmbia aconseguirem que de forma massiva i col·lectiva la societat hagi de fer reflexions diferents".

Julián Andrés Ovalle Fierro, membre de l'ACOOC. <https://www.youtube.com/watch?v=FITjo180WzE>

+ informació: <http://objetoresbogota.org>

El treball per al desarmament i el control d'armes, una contribució efectiva a la pau

Jordi Armadans. Director de FundiPau (Fundació per la Pau) i membre de la Campanya 'Armes sota control'

Les guerres i els diversos conflictes armats han canviat molt en els darrers anys: de guerres entre exèrcits d'estats a conflictes dins unes mateixes fronteres i on hi participen multitud d'actors armats (guerrilles, cossos de seguretat, paramilitars, màfies, etc.). Ara bé, dues coses continuen sent iguals: l'alt cost en vides humanes (ara mateix, molt més centrat en la població civil que en els soldats i combatents) i l'ús d'armes.

Pel que fa a la primera característica, ens cal recordar que més de cinc-cents mil persones moren cada any per impacte de la violència armada. No podem restar impassibles davant d'aquesta autèntica plaga: fer-ho seria col·laborar en la mort i el patiment de molta gent. Si lluitem contra epidèmies que suposen la mort de milers de persones, no hauríem d'esforçar-nos al màxim per tal d'evitar la mort de centenars de milers de persones?

Pel que fa a les armes (més senzilles o més sofisticades, més pesades o més lleugeres), hi ha estats que en fabriquen i usen, estats que en fabriquen i venen, i altres estats que en compren i n'usen. És clar, el comerç de les armes és un comerç actiu i fort, que implica nombroses i importants empreses arreu del món i la majoria d'estats.

Avançar cap a la pau i la prevenció dels conflictes armats suposa treballar per l'eradicació de la violència física, la superació de la violència estructural i la substitució d'una cultura de la violència per una cultura de pau. És una tasca llarga i ambiciosa. Però mentre es fa tot això també es pot treballar sobre els impactes immediats de la violència armada: mirar d'evitar al màxim la circulació indiscriminada de les armes, el seu ús i, així, evitar pèrdua de vides humanes.

De fet, el moviment per la pau i el desarmament treballa en diversos àmbits del procés armamentístic (despesa militar -> investigació militar -> fabricació d'armes -> comerç d'armes -> ús d'armes). I tot i que tradicionalment feia un treball de fons sobre les causes (cultura de pau, canvi del paradigma de seguretat, etc.), també ha començat a treballar sobre els símptomes. Així, també ha orientat la feina a prohibir les armes especialment cruels i sanguinàries, així com posar controls i límits al comerç de les armes convencionals.

I, en aquest sentit, podem parlar de notícies positives, una cosa no gaire habitual en el treball per a la pau i els drets humans.

Per una banda, els canvis internacionals associats a la fi de la guerra freda a finals del segle XX (tot i que ara, davant la crisi ucraïnesa, sembla que estigui reapareixent!), l'evolució de la forma de fer la guerra, la creixent conscienciació i sensibilització al voltant dels gravíssims impactes humanitaris dels conflictes armats, i de l'altra, les transformacions i els canvis estratègics en la forma d'intervenir per part de les ONG (majors aliances entre el moviment per la pau i les ONG de solidaritat, drets humans i acció humanitària; assumptió d'objectius estratègics més graduals, etc.) han obert un marc d'intervenció més dinàmic que abans.

Després dels tractats aconseguits pel que fa a les armes de destrucció massiva (nuclears, químiques i biològiques) s'han aconseguit tres fites cabdals. En l'àmbit del desarmament, la prohibició de les mines antipersona, l'any 1997, i la prohibició de les bombes de dispersió, l'any 2008.

I pel que fa al control d'armes, el Tractat de Comerç d'Armes, és una fita ben recent. El Tractat, tot just en fase de ratificació (fins que no hi hagi cinquanta estats que ho facin no podrà entrar en vigor), és un instrument pioner a posar les armes sota control. Fins ara no hi havia ni regulacions mundials ni cap mena de límit. Ara, els estats estaran obligats a avaluar cada venda d'armes en funció de l'impacte que puguin tenir sobre la preservació dels drets humans i la pau. Sembla poc, però és un immens canvi de perspectiva en un mercat on, fins ara, empreses i governs es desentenien absolutament de les conseqüències en vides humanes que suposava la transferència d'armes.

L'objecció de consciència

Pepe Beunza. Primer objector de consciència al servei militar a l'estat espanyol de caràcter polític.

La persona que diu no a allò que considera una obligació injusta, ho fa públicament i n'accepta les conseqüències, desenvolupa una força més poderosa que un estat, un dictador o una llei. Així entenc jo l'objecció de consciència.

Sempre es paga un preu, de vegades petit, però segons en quines circumstàncies pot significar la llibertat o la vida. En aquest cas l'efecte dòmino pot ser tan important que aconseguixi que les lleis injustes desapareguin o que els tirans caiguin. No sempre es guanya, però la dignitat personal i l'exemple són tan evidents que alguna cosa canviarà encara que es trigui temps.

És difícil teoritzar sobre l'objecció de consciència ja que en principi és una decisió personal arriscada, i hi ha tantes objeccions com objectors. És per això que escric sobre el que millor conec que és l'objecció al servei militar obligatori. Si l'objecció esdevé col·lectiva, l'acció es polititza i el temps de canvi s'accelera.

Motius per recordar

A l'Estat espanyol la campanya de l'objecció va durar trenta llargs i durs anys (1971-2001) però crec que va valer la pena i cal explicar-ho per tres motius.

El primer és que la raó per la qual fem objecció segueix sent actual. Cap exèrcit no ens pot defensar d'una atac amb armes atòmiques biològiques o químiques i seguim gastant milers de milions d'euros en exèrcits per al benefici del negoci de la guerra. Amb la quarta part del que el món gasta en armes es podria eliminar la fam, garantir l'accés a la salut i a la cultura a tots, a l'aigua potable i a la dignitat, però ho malgastem en armes que en el millor dels casos esdevindran ferralla i, en el pitjor, per construir la nostra pròpia tomba.

Ens hem tornat bojós, uns per no defensar la vida amb més força i els altres, que són els que manen, totalment. Al món hi ha acumulades armes atòmiques per destruir-lo quinze vegades. On tenim el seny?

Qualsevol infant que vingui a aquest món en comptes de rebre, com seria lògic, menjar, amor, refugi, cultura i tot allò que fa la vida humana, rep quinze condemnes de mort, a l'espera que un boig comenci a prémer botons.

Però la força de la vida i de l'amor guanyen i per això encara estem vius.

El segon motiu és que va ser una campanya no violenta que va reeixir bastant (en les lluites socials mai no es guanya del tot). Quan estava sol i perdut a la presó de València, ni en els moments més optimistes no podria haver somiat que al cap de trenta anys acabaríem amb la mili amb un balanç tan espectacular: gairebé un milió d'objectors, trenta mil insumissos disposats a anar a la presó i uns mil anys de presó complerts. La campanya va esdevenir una magnífica escola de canvi social per als que hi participàvem i de la qual es pot aprendre molt. Les victòries animen i ajuden a seguir.

El tercer és que no hi ha conquestes per sempre. Ho estem veient ara. Amb l'excusa de la crisi-estafa estem perdent a passos de gegant drets laborals, de salut, educació, etc., que creïem que teníem assegurats.

Si no seguim lluitant en contra del militarisme i pel desarmament, qualsevol dia desapareixerà aquest bonic planeta que anomenem Terra i que hem convertit en un polvorí.

Etales de la campanya

Per investigar i conèixer la campanya d'objecció de consciència s'hauria de dividir en quatre etapes. Objeccions individuals (1971-75), objeccions en grup i serveis civils (1975-84), insumissió (1984-96), insumissió a les casernes (1997-2002). Aquestes dades són del llibre "*En legítima desobediència, tres dècades de objecció, insumisión y antimilitarismo*" de l'Editorial Traficantes de Sueños, llibre des de totes les perspectives imprescindible per poder entendre com va ser possible tanta heroïtat insumissa.

El 1970 hi havia, a les presons espanyoles, uns 150 testimonis de Jehovà perquè no volien fer la mili, i s'havien declarat objectors. Vam anar a parlar amb ells per organitzar una campanya de denúncia però ens van dir que no perquè esperaven l'Armagedon (fi del món) que estava pròxim i que ells no feien política. Amb gran pesar vam veure que no podíem comptar amb els testimonis i que la nostra campanya havia de ser diferent. Llavors vaig decidir que seria objector no violent.

Jo vivia a València i estudiava enginyeria agrícola a la Universitat. El moviment antifranquista era molt actiu i em vaig incorporar a les activitats del sindicat democràtic d'estudiants. La policia em va detenir un parell de vegades així que vaig adquirir certa experiència en la lluita pels drets humans.

A l'estiu viatjava en autostop a França per treballar i respirar llibertat. En un d'aquests viatges vaig conèixer la comunitat de l'Arca, fundada per Lanza del Vasto que era deixeble de Gandhi. Allí vaig aprendre moltes coses totalment desconegudes a la nostra societat reprimida, entre elles l'objecció de consciència.

En codi de justícia militar no existia el delicte d'objecció perquè per a un militar franquista era impensable que algú rebutgés el "gran honor" de ser soldat. Als objectors se'ls condemnava per desobediència quan no volien posar-se l'uniforme i una vegada complerta la condemna se'ls portava de nou a la caserna per fer la mili i se'ls tornava a condemnar per desobediència reincident fins que, cansats d'ells, després de deu o quinze anys de presó, se'ls enviava a casa.

Em vaig preparar tan bé com vaig saber i el gener de 1971 em declaro objector de consciència no violent i em posen al calabós de la caserna del poble de Marines a València.

En aquell moment comença una campanya de suport internacional, coordinada per Gonzalo Arias, que havíem preparat viatjant per tot Europa amb els Amics de l'Arca, la Internacional de Resistents a la Guerra (WRI) i el Moviment Internacional de la Reconciliació (MIR). D'aquesta manera es dona a conèixer un problema que estava totalment amagat entre la quantitat de drets humans que trepitjava el franquisme.

El govern, influenciat per la pressió internacional i les campanyes de suport, va promulgar una llei que condemnava els objectors a una sola pena de tres anys de presó. A mi em van condemnar en dos consells de guerra i, després de dos anys de presó i quinze mesos, en un batalló disciplinari al Sàhara, em van enviar a casa.

En aquell moment van sorgir altres objectors no violents, en Jordi Agulló, en Joan Guzmán, en Víctor Boj, en Rafa Rodrigo i suposem que alguns més però com que ho feien individualment només coneixem els que es van coordinar amb la campanya.

Malgrat la repressió del govern es van fer nombrosos actes de protesta i denúncia, no només a l'estranger on grups d'objectors van assumir la nostra lluita amb una gran simpatia i solidaritat, sinó també aquí: recollida de firmes, dejunis, manifestacions, cartells, pintades, etc.

Després d'alguns anys ens vam adonar que calia amplificar i enfortir l'objecció i per això vam decidir organitzar un grup d'objectors. És important explicar que la mili tenia acceptació popular. Els pares deien als fills que la mili els feia homes i la foto del fill jurant bandera ocupava un lloc destacat al menjador de les cases. Per això, per tal que es pogués entendre què significava la nostra objecció i el cèlebre, sempre actual i poc repetit "Despeses militars per a despeses socials" vam anar a viure a Can Serra, un barri de l'Hospitalet (Barcelona) amb moltes mancances socials però de gent lluitadora.

Allí vam organitzar una llar d'infants i un centre social per a la gent gran. Als amics de més confiança els explicàvem que fèiem aquelles tasques en comptes d'anar a la mili perquè entenguessin l'objecció com a quelcom positiu. Després d'alguns mesos, quan al barri ja se'ns coneixia, el Nadal de 1975, els objectors de Can Serra van fer un manifest públic on es negaven a anar a la mili, informaven sobre què feien al barri i per què. Van ser detinguts i portats al penal militar de Figueres, però la llavor ja estava llançada. S'hi van incorporar més joves i es van organitzar serveis civils en diferents ciutats. L'objecció s'estenia com una taca d'oli i les campanyes de suport als objectors presos eren d'una gran imaginació i eficàcia. També eren altres temps. Franco havia mort el novembre del 75 i arribaven vents de llibertat.

Va arribar l'amnistia, van tornar a detenir més objectors i a posar-los en llibertat fins que, per un decret, es va deixar de perseguir els objectors i se'ls va situar en una espècie de llimbs jurídics d'incorporació ajornada. Això va permetre un gran creixement de l'objecció. Eren temps de molta esperança però difícils. La llibertat es conquistava dia a dia. A València, amb el grup d'objecció, vam organitzar una llibreria que s'inspirava en la barcelonina L'Arc de Santa Maria, per vendre llibres pacifistes difícils de trobar i també com a centre de reunió i coordinació. Vam reunir els pocs diners que teníem i vam posar-hi molta il·lusió i feina. Es deia Agre-Dolç i era una llibreria petita però molt eficaç. Al cap de poc, els feixistes, una nit, ens van llançar uns còctels Molotov i la

van cremar. Ho vam denunciar a la policia tot i que sabíem que protegien els feixistes. No ens vam donar per vençuts, vam organitzar una venda de llibres cremats i amb l'ajuda d'amics vam tornar a obrir la llibreria. Van tornar a cremar-la i no vam tenir diners per tornar-la a obrir. Les assegurances no cobrien els atemptats i el govern només ajudava les víctimes dels atemptats de l'esquerra.

Eren temps durs però l'objecció creixia de forma espectacular i teníem molta feina. No teníem temps per a lamentacions. El 1984 es va publicar el reglament d'objecció de consciència i així començava una nova etapa.

El govern, maldestrament, va fer un reglament pensant a contentar els militars i, en comptes de resoldre el problema, en va crear un altre del qual aviat se'n penedirien, perquè no s'imaginaven l'onada d'heroisme amb què es toparien. El reglament va ser rebutjat per la majoria d'objectors i així va sorgir la insubmissió. INSUBMÍS. Quina paraula més bonica. El que no se sotmet! Tots hauríem de ser insubmissos. Era difícil d'explicar l'objecció de consciència però insubmís s'entenia de seguida.

El reglament era com un càstig per als que no volien fer la mili i els obligava a realitzar una prestació social del doble de temps que la mili. Era un petit avenç i entre la presó (no tots estaven preparats) i la mili molts joves van acceptar la llei, però molts d'altres, recollint el relleu de la lluita antimilitarista, es van declarar insubmissos.

Els militars van caure a la trampa, aliens als nous temps i van realitzar consells de guerra. Els insubmissos que ja no tenien por van desafiar la parafernàlia intimidatòria i se'n van burlar i els van ridiculitzar. Van anar a la presó però no van cedir. Els militars van tardar poc a passar la patata calenta a la justícia civil i així els jutges, amb molts altres judicis pendents i amuntegats als jutjats, es van trobar de sobte amb milers de processos per insubmissió. També els van condemnar, per vergonya d'una societat democràtica, que tenia els seus joves més generosos, pacífics i valents a la presó. El 1996 hi havia 348 insubmissos presos, per increïble que ens pugui semblar. Les campanyes de suport eren d'una amplitud extraordinària. Accions de tot tipus, imaginatives, divertides, arriscades... sorgien en localitats sense tradició de lluita fins que va arribar el moment en què els jutges van entrar en raó i van començar a dictar sentències absolutòries.

Fi de la mili

Els insubmissos van veure que perillava la campanya perquè les absolucions silenciaven el problema i, de manera brillant, van canviar de tàctica.

Van decidir que, ja que la mili era un problema militar, era a ells als que havia d'implicar. Ens trobem al 1997 i comença la insubmissió a les casernes.

La idea consistia a anar a la mili i, al cap d'una setmana, marxar desertant públicament i declarant-se insubmís. Era un problema molt incòmode perquè, a més d'obligar a organitzar la poc gratificant burocràcia del consell de guerra, la deserció creava molt malestar per la repercussió que tenia entre els soldats, poc convençuts de les bondats de la mili.

Els consells de guerra s'utilitzaven com a altaveus per amplificar la denúncia del militarisme i era emocionant veure els insubmissos dir de tot als militars que els jutjaven i que aquests no tenien cap altre remei que escoltar-ho. La insubmissió pagava un preu dur perquè els condemnava a dos anys i quatre mesos i a un dia de penal militar.

L'objecció i la insubmissió tenien, en aquella època, un creixement tan espectacular que els militars van témer que en algun reemplaçament no es presentés ningú, per la qual cosa no els va quedar cap altre remei que acabar amb el servei militar obligatori. Estava previst que la mili fos voluntària el 2012 però es va haver d'avançar de manera improvisada al 2001. L'any 2002 van sortir els últims valents insubmissos de la presó. Es va decretar l'amnistia per a 4000 insubmissos processats i 20 insubmissos desertors. No ens va donar temps a celebracions, comença la guerra de l'Iraq i els bojos s'hi apunten. S'ha de sembrar el sentit comú.

Moraleja: Les lleis injustes poden canviar. És la base de l'estratègia de la desobediència civil.

RECURSOS

WEBS

Institut Català Internacional per la Pau (ICIP)

L'Institut Català Internacional per la Pau ICIP va ser creat pel Parlament de Catalunya a finals del 2007, com a desplegament del que es preveu a la Llei de foment de la pau. La finalitat bàsica és promoure la cultura de la pau a Catalunya i al món, promoure la resolució pacífica i la transformació dels conflictes i fer que Catalunya tingui un paper actiu com a agent de pau.

<http://icip.gencat.cat>

Escola de Cultura de Pau (Universitat Autònoma de Barcelona)

L'Escola de Cultura de Pau es va crear l'any 1999 amb el propòsit de treballar per la cultura de pau, els drets humans, l'anàlisi de conflictes i dels processos de pau, l'educació per a la pau, el desarmament i la prevenció dels conflictes armats. Els seus objectius són: Promoure la comprensió i la pràctica de la cultura de pau; Investigar i intervenir en temàtiques relacionades amb els conflictes, els processos de pau, la rehabilitació postbèlica, el comerç d'armes, els drets humans, la diplomàcia paral·lela, les arts i la pau i l'educació per la pau; i formar persones perquè siguin capaces d'estendre el missatge i la pràctica de la cultura de pau.

<http://escolapau.uab.cat>

Portal de recursos sobre cultura de pau

Un recull d'entitats, activitats, material didàctic per a escoles sobre cultura de pau, en català.

www.culturadepau.cat

Fundipau

Des del 1983, a FundiPau (anteriorment anomenada Fundació per la Pau), treballen perquè cada vegada hi hagi més persones que es comprometin a construir un món sense violència i en pau. Treballen per construir un món en pau promovent la cultura de pau i la no-violència, treballen per la desaparició progressiva de la violència estructural i impulsen la creació i reforma d'estructures de prevenció, intervenció i transformació de conflictes,

tant interiors com internacionals. La guerra i la violència poden i han de ser substituïdes per formes racionals i constructives d'afrontar les disputes.

<http://fundipau.org>

Resolució aprovada per l'Assemblea General (A/53/243): Declaració i Programa d'Acció sobre una Cultura de Pau (1999)

El preàmbul de la Resolució proclama: "Expressant una profunda preocupació per la persistència i la proliferació de la violència i els conflictes en diverses parts del món, reconeixent la necessitat d'eliminar totes les formes de discriminació i intolerància, incloses les basades en la raça, el color, el sexe, l'idioma, la religió, l'opinió política o d'altra mena, l'origen nacional, ètnic o social, la propietat, les discapacitats, el naixement o altra condició [...], reconeixent la important funció que segueix duent a terme l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura en la promoció d'una cultura de pau, proclama solemnement la present Declaració sobre una Cultura de Pau amb el fi que els governs, les organitzacions internacionals i la societat civil puguin orientar les seves activitats per les seves disposicions per promoure i enfortir una cultura de pau en el nou mil·lenni".

<http://www.un.org/es/>

Centre Delàs

El Centre d'Estudis per la Pau J.M. Delàs, impulsa l'estudi, recerca i divulgació de tots els aspectes que envolten el desarmament, el vessant militar de la seguretat, els conflictes armats, la cultura de pau, i amb una atenció especial, els aspectes derivats de l'economia de defensa, el que denominen "cicle econòmic militar".

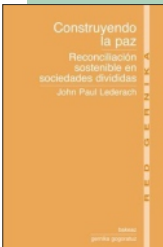

www.centredelas.org

LLIBRES

"La construcción de la paz. Reconciliación sustentable en sociedades divididas". John Paul Lederach.

Per a John Paul Lederach es tracta no només d'obtenir la pau, sinó de mantenir-la, sobre la base del que anomena la "reconciliació sostenible". Aquest concepte implica quelcom més que obtenir el cessament del foc, desenvolupar negociacions per arribar a un acord de pau, o implementar un acord de pau multilateral. "La pau sostenible requereix que les parts que porten anys involucrades en un conflicte no només deixin les armes, sinó que arribin a un nivell alt de reconciliació que perduri, perquè estigui fundat sobre la base d'una xarxa de relacions i mecanismes en tot l'ample del teixit social, que promogui la justícia i abordi les causes de l'enemistat en les seves arrels, abans que es generin tensions desestabilitzadores", ens diu Solomon. Això, amb raó diu Lederach, comporta un canvi de paradigmes en les visions i els mètodes a aplicar per aconseguir una pau duradora.

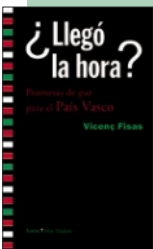

"Ha arribat l'hora? Promeses de pau al País Basc". Vicenç Fisas.

Aproximar-se al País Basc des d'una perspectiva de pau és córrer el risc de ser mal interpretat. Els atemptats mortals, les coaccions i les amenaces, les detencions, les il·legalitzacions o la política d'allunyament de presos són alguns dels ingredients d'un còctel explosiu que ha dividit durant molts anys la societat basca. Una societat, però, que no ha deixat de moure's en la recerca de la pau enmig de conjuntures summament adverses. El present llibre reuneix les propostes que al llarg dels últims anys, especialment des de 1998, han sorgit a la societat basca per assolir una pau esquivada per causa de l'esforç d'ETA per seguir exercint la violència, encara que el sentiment majoritari del poble basc fos a favor de la no-violència.

En pdf a:

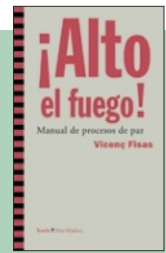
<http://escolapau.uab.es/img/programas/procesos/llegolahora.pdf>

"¡Alto el fuego! Manual de procesos de paz". Vicenç Fisas.

Un procés de pau és un esforç per arribar a un acord que posi fi a la violència, així com per implementar-lo, mitjançant negociacions que puguin requerir la mediació de tercers. Aquestes negociacions, a més, es basen en el principi d'aconseguir un acord satisfactori per a totes les parts, de manera que ningú no perdi i tots guanyin. Països com El Salvador, Sud-africà, Guatemala, Tadjikistan, Irlanda del Nord, Angola, Sierra Leona, Libèria, Indonèsia (Aceh), sud del Sudan, Nepal o Burundi han aconseguit

acords de pau en els últims anys que han posat fi a dècades de conflicte, mitjançant el diàleg i la negociació. Aquest llibre explica, de forma didàctica, el funcionament i els reptes d'aquests processos de pau.

En pdf a:

http://escolapau.uab.es/img/programas/procesos/manual_procesos_paz.pdf

PEL·LÍCULES I DOCUMENTALS

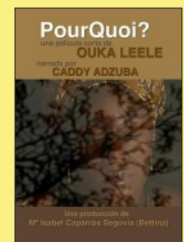
"Aquél no era yo".

Pel·lícula escrita i dirigida per Esteban Crespo, que explica la història de Kaney i Paula, un nen africà i una dona espanyola que podrien no tenir res en comú, però que arribaran a unir les seves vides irremeiablement a través d'un tret. Kaney és un dels molts nens soldat d'un país africà que viuen acatant les ordres de l'home que s'ha convertit en el seu pare, el general de l'exèrcit rebel. Paula és una cooperant espanyola arribada a l'Àfrica seguint la seva parella, amb l'objectiu d'ajudar i de rescatar els nens i les nenes soldat que hi viuen. En un lloc fronterer, Paula i Kaney es troben i aquest serà el punt de partida d'aquesta dramàtica història, en un escenari de por, violència, terror i redempció.

"Pour quoi?" (Per què?).

És un documental realitzat per Ouka Leele i Isabel Bettina en què la periodista congoleesa Caddy Adzuba, conta, amb el seu rostre i la seva veu, les atrocitats sexuals, les violacions i fins i tot mutilacions de què són víctimes les dones a la República Democràtica del Congo. Per què un país ric en minerals, petroli, coltan (sí el dels nostres dispositius mòbils), és notícia per abusos i conflictes? Per què els successius governs que s'hi han anat implantant mantenen aquests conflictes, mantenen un estat en el qual preval la llei de les armes, de la sang i el poder? Per què hi ha tanta complicitat entre governs autòctons, interessos econòmics de les grans empreses i tot això amb la doble moral de la comunitat internacional? Per què les dones pateixen vexacions sexuals, humiliacions i tortures diverses perquè són utilitzades com a armes de guerra? Per què les violacions adopten múltiples facetes des de la més basta forma de colonització, la del poder i la d'humiliar l'enemic amb el cos de les seves dones, o l'incest, com una de les més cruels? Sense menysprear creences populars que sustenten que malalts de sida

troben curació si mantenen relacions sexuals amb joves verges. Mil i una atrocitats de les que és capaç l'ésser humà, que s'acarnissen contra les dones, que utilitzen els seus cossos com a venjança, plaer o vici. Caddy Adzuba només demana ajuda, només vol denunciar la terrible situació de les dones a la República Democràtica del Congo i es pregunta: per què a elles?

"5 càmeres trencades".

Documental dirigit per Emad Burnat i Guy Davidi. Emad és un jove palestí aficionat a les càmeres domèstiques. Viu a Bil'in, a l'oest de la ciutat de Ramallah, a Cisjordània. El 2005 les excavadores israelianes arriben a Bil'in per construir un mur que delimitarà el perímetre d'un gegantí assentament jueu. Amb la seva càmera, Emad grava aquests primers moviments. Cinc anys i cinc càmeres de vídeo li faran falta per enregistrar la història de la resistència del seu poble a l'opressió israeliana i, en paral·lel, el creixement del seu fill Gibreel Emad, nascut els primers dies del moviment ciutadà. Mentre els atacs israelians destrossen una càmera rere l'altra i, amb elles, les vides d'alguns dels seus companys vilatans, Emad segueix adquirint noves càmeres i filmant el que passa al seu voltant. Un retrat únic, personal i en primera fila d'un dels moviments de resistència pacífica palestins que han recollit més suport de la comunitat internacional.

"Bang, bang, estás muerto".

Pel·lícula didàctica per treballar la cultura de pau als instituts o amb joves. Narra el conflicte ocurrent a les escoles, on la violència genera efectes devastadors quan els adolescents es burlen, insulten, maltracten i agredeixen els seus companys. Planteja les causes i els resultats de la violència escolar que és ignorada fins a ser potencialment massa tard.

Trevor Adams era un estudiant "model" fins que va començar a ser víctima d'un constant assetjament per part dels seus companys, que va tornar-se insuportable; per la qual cosa l'any anterior va col·locar una "bomba" a l'equip de futbol, com a forma de venjança. L'episodi el va convertir en una "amenança" per a la institució i per a la resta dels seus companys, i això li genera un perjudici que no només repercuteix a l'escola, sinó en tot el seu entorn, i contribueix que segueixi patint violència i que el seu estat segueixi desmillorant fins a resultar insostenible.

Enllaç gratuït:

<https://www.youtube.com/watch?v=y0DATA9D79Y>

Web: <http://ciutatsconstructoresdepau.wordpress.com>

Facebook: <https://www.facebook.com/ciutatspau>

Organitzen:

Participen:

Col·laboren:

Web: <http://ciutatsconstructoresdepau.wordpress.com>

Facebook: <https://www.facebook.com/ciutatspau>